

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153—079

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága szeptember 3-án a következő hadparancsot adta ki:

HONVÉDEK! A trianoni igazságtalanság egy újabb része jóvátételt nyert. Indulunk hogy újból birtokba vegyük ezeresztendős jussunk egy újabb részét.

Felszabadulást viszünk 22 év óta rabbilincsből élő erdélyi magyar testvéreinknek és szeretetet a határainkon belül élő hozzánk hű nemzetiségeknek.

Ezt tartsátok szemetek előtt, amikor elindultok Isten és a Haza nevében. Előre a Keleti Kárpátok gerincéig!

Ez a hadparancs két évtizede erősödő bizaimunk és reménységünk fájának újabb kivirágzása. E fán két évvel ezelőtt, ilyen őszi napon virágbaborult az egyik ág, alig félére rá egy másik ágat fakasztottak életre fiatal honvédeink. Ma már ezek a virágok gyümölcsökké értek. Színük, zamatuk, egész ígéretük e hadparancs után és mellett teljesebb és ragyogóbb.

Amikor e hadparancs kihirdetésével hitünk újabb friss virágzását látjuk, első gondolatunk Ő Főméltósága magas személye, aki a szegedi apró magból nevelte belénk a hitet és a magunkbanbízást. Az Ő alakját látjuk a szegedi platánsor alatt, vele mentünk a dunántúli rónákra és mellette állottunk két kemény évtizeden át, hogy halljuk szájáról, lássuk cselekedeteiből a feltámadás ígéretét. Mi láttuk, tudjuk, hogy óriási munkát végzett a nemzet az ő kezének és szavának útmutatásai nyomán. Tudjuk, hogy milyen nehéz volt előrefelé minden lépés és micsoda öröm volt minden megtett lépés.

Nem egyedül haladt a mindig másokért annyit vérzett nemzet a sziklák, szakadékok, veszélyek és gáncsvetések között. Nem egyedül. Ahány lépést előre jutott, annyi közelebb került hozzá a Felvidék, a keleti hegykoszorúk népe, Dél bújaja és Erdély elmondhatatlanul szép népe és kincsei. Ahány magyar ember itt erőre kapott, annyi tápázkodott fel ott, ezeken a területeken. Ahány magyar anyának hullott a könnye itthon, annyi kapott a szíve felé a volt határokon túl. Ahány gyermek itt kenyeret kaphatott, ahánynak ruha jutott, annyi gyermekarc virult fel a reánk és felénk várakozók között.

Ez az Ő munkájának örök dicsősége.

A munka, amit így végeztünk, az Ő legmagasabb személye mellett, egy nemzet gyönyörű életszakasza. A történelem csodálatos lapjait írtuk meg. Minden lapon, minden sorban, az Ő, mindenki által rajongásig szeretett arca néz reánk, munkásaira. Érezzük, hogy magyarnak lenni áldozatokkal telt öröm és kitüntetés a Sorstól.

A magyar csendőr testületi és egyéni életének legragyogóbb, legboldogabb szakasza ez a két évtized, amelyet a Kormányzó Úr Ő Főméltósága legmagasabb irányítása alatt élt. Szegedtől Zágónig. Úgy tekintettünk rá, mint a Megváltó felé mutató csillagra.

Ma, Erdély visszatértekor első gondolatunk Ő.

Tizennégymillió magyar Istenhez szálló fohászában mi tízezren is ott vagyunk. Tíz-ezer kakastollas katonája Szentgotthardtól, a dunántúli dombokon át, végig a magyar síkságon fel most már az erdélyi komor, fenséges havasokig, mindenütt a helyén áll, minden időben és körülmények között, szívében minden magyarok imádságával.

Legyen Kiválasztottjához és rajta keresztül népéhez, jóságos, kegyelmes az Úr és áldja meg minden lépését.

Kelet felé...

Honvédzene visszhangzik Észak-Erdély bércein, boldog, mámoros ujjongással síró-nevető magyarok egetverő éljenorkánja, harangok zúgása között honvédek végeláthatatlan oszlopai kígyóznak az ősi határ felé s mire ez a számunk bajtársaink kezébe kerül, Magyarország Kormányzója Szatmár és Nagyvárad után Erdély szívébe, Kolozsvárra is bevonult, a történelmi eseményhez illő ünnepélyességgel.

Meg sem kíséreljük, hogy visszhangja legyünk az egész magyar nemzetet eltöltő boldogságnak, lelkesedésnek, bizakodásnak és, ha lehet, az eddiginél is erősebb hitnek Magyarország feltámadásában. Ami most történik, nem esemény, hanem történelem, mi pedig nem történelmet írunk, csak szerény krónikáskai vagyunk testületünknek: a magyar csendőrségnek. Nem elfogultság tehát tőlünk, ha nemzetünk sorsdöntő eseményeit is csak a magunk szemével nézzük, hanem józan mértéktartás és szerénység mellett lapunk igazi feladatának és e feladat határvonalainak felismerése és megtartása.

Tizenöt esztendő alatt, amióta a háboru után a magyar csendőrhöz szólunk, sohasem szüntünk meg élesztetni a lelkek zsarátnokát, hogy ki ne aludjék, meg ne alkudjék, le ne mondjon és el ne fásuljon a bizakodások és csüggedések, a reménységek és csalódások próbáratevő, sűrű váltakozásában. Soha, az utolsó két évtized legreménytelenebb korszakában sem ingott meg hitünk egy pillanatra sem abban, hogy Trianon nem végleges sorsunk, hanem csak átmeneti megpróbáltatásunk, amilyenhez, sajnos, nagyon is hozzászoktatott az ezeréves történelem. Tudtuk, hogy ekkora bűnnek önmagában kell hordoznia a büntetését, hogy a felhő eltakarja a napot, de örök éjszakát nem tud teremteni, hittünk, ezerszer hittünk a feltámadásban, pedig milyen sokszor nehéz volt ez a hit, ez a reménykedés, amikor az ellenünk acsarkodó erőket a magunkéval összemértük.

Ki tudná ma már felmérni és elemezni, hogy mi mindenből tevődött hát össze mégis az a lelki, szellemi és, ma már, hála Istennek, anyagi erő is, amellyel a magyar nemzet ezt a két keserves évtizedet ilyen keményen állotta. Talán az ezeréves történelem iskolája, talán a magyarság magasabb rendeltetésének tudatalatti kötelelességérzete, talán öröklött politikai tehetség, a veszély tudatában támadt összefogás, hangtalan áldozatkészség, az összeszorított fogak és ökölbeszorult kezek dacossága, talán a határon túlról érkezett segélykiáltás és biztatás vagy ezek mind együttvéve mentettek át minket a jövődöbe. De annak, hogy a magyar csendőr mindig előljárt a példaadásban, hogy pillanatokra sem ernyedő szívóssággal szolgálta és munkálta testvéreink felszabadításának szent gondolatát, annak már pontosabban tudjuk az okát: a törhetetlen hazafisággal, elpusztíthatatlan katonaeszménnyel telített, hibátlan testületi szellem munkája és eredménye volt ez.

Hálát adunk a Mindenhatónak és a nemzet sorsát intézett államférfiak bölcsességének, hogy nem kellett újra magyar vérnek omolnia és hogy békésen jutunk vissza ősi jussunk egyrészéhez. De ha a sors

másként rendeli, ha kardunk élével kellett volna utat vágnunk magunknak a megszentelt földre, amely ezer éve a miénk és csak a miénk, a magyar csendőr akkor is méltó utódává lett volna hősi elődeinek, akiknek vérrel annyira megszentelt kakastolla megannyi hősköltemény.

Felszabadult testvéreink szeretetéből bőségesen kijutott a magyar csendőrnek is. Meghaló volt, ahogyan húsz év múltán újra megjelent kakastollat fogadták, simogatták, dédelgették. Virágosó hullott a magyar csendőrök útjára s diadalmenet volt minden őr bevonulása a legkisebb falucskába is, mert az emlékek között, amelyeket a határok sem tudtak elszakítani, első helyen állott a kakastoll, mindennel együtt, amit jelképez. Az igazsággal, pártatlansággal, törvénytisztetéssel és becsülettel, de az éber erővel is ott, ahol a haza érdeke és a tisztességes emberek rendje ezt kívánja. Mennyi szenvedés, mennyi megaláztatás, mennyi embertelen üldöztetés, nélkülözés, mennyi elfojtott keserűség csillogott a magyar csendőr láttára nevető szemekből kicsordult könnyeken és mennyi bizakodás, hogy ezentúl majd másként lesz!

Bajtársaink között, akikre most a felszabadult terület közbiztonsági szolgálatának megtisztelő feladata hárul, egyelőre nincsenek sokan erdélyi származásúak. Új, ismeretlen, kevésbé megszokott viszonyok között fogják a szolgálatukat teljesíteni. Nincs kétségünk, hogy ez a szolgálat, ha lehet, még jobb, még kifogástalanabb lesz az itthoninál. Mert az a hibátlan testületi szellem, amellyel a magyar csendőrség húsz éve készült a most részben beteljesedett feladatra, ez a testületi szellem biztos záloga annak, hogy erdélyi véreink valóban azt fogják megtalálni a magyar csendőrben, amit keresnek benne és mi is azt, amit várunk tőle.

Az ünnepnapok elmúlnak, a viszontlátás lelkesedését csendes, boldog öröm váltja fel és megkezdődik Magyarország éltető és megtartó eleme: a munka. A csendőr számára elsősorban. Eleinte üressé rabolt laktanyákban, kezdetleges viszonyok között, kevesebb létszámmal, még a csendőr szerény kényelmeiről is lemondva kell majd a felszabadult területen szolgálatot teljesíteni. Sok helyütt a fizikai követelmények is nagyobbak lesznek az itthoniaknál. De ez mind a mi belső ügyünk csak; kifelé nem szabad nyomának lennie. Minden intézkedés megtörténik, hogy a helyzet gyorsan megjavuljon, de ez nem megy máról holnapra. A közbiztonságnak azonban addig is mintaszerűnek kell lennie; minél nagyobb áldozattal, minél nehezebb viszonyok között történik ez, annál értékesebb.

Legyen a szolgálatban erő és határozottság, de szeretet és megértés is. Legyen a magyar csendőr minden jószándékú embernek barátja, segítőtársa és oltalmazója, de nemcsak a magyar, hanem a nemzetiségi testvéreinknek is. Így kívánja az ország érdeke. Testületünk érdeke pedig ezenfelül még azt kívánja, hogy megmutassuk: ime, a különbség a román és a magyar csendőr között!

Huszonkét évvel ezelőtt...

A hosszú vasúti szerelvény meg sem állott még az állomás előtt, mikor a tömeg, ahány kocsí volt, annyi ágra szakadva, megrohanta. Mint éhesek a kenyér felé, úgy sereglett a szerencsétlen sokaság fel a lépcsőkhöz. Azt hitte volna az ember, hogy a teherkocsikban kinekesek várnak rájuk...

Kerekes őrmester a korlátnál egyedül maradt. Mindenki elhagyta. Már nem sajnálkozott senki körülpólyázott arcán és elfelejtették már, hogy az ő bátorsága mentette meg a falut a meglepetés borzalmaitól és már elhallgatott a dicsőítés és senki nem adott már tanácsot, hogy a lábán szakadt sebet mivel gyógyítsa.

Kerekes nem is bánta. Itt, ezek az életüket mentik, ő meg nem először néz szembe az életrablóval, mely tegnap este már szinte ölébe vette a Nagykő-havas szikláin s ha nem ismeri olyan jól a határ csapásait, búvóit, sziklás erdeit, nem állana itt. Idegen katonák mutogatnák most egymásnak... Igaz, nem élve...

Hiszen csendőr volna!... Csendőr?... Hisz akkor előre innen a korláttól, nézd, hogy tülekednek és a haragtól éles szavak csattognak a levegőben a szerencsétlenek közt!...

Mozdult s lépni igyekezett, de térdbe bicsaklott a teste a fájdalomtól. Lába sebének sok volt a teste terhe. Felszisszent, viszont tehetetlensége nyilvánvalósága megnyugtatta, nem képes megtenni, amit akarna, a rendre ügyelni, a csendőrnek nem lehetett semmit tenni.

De minek is itt rendre iparkodni?... A sok nyomorú ember, kik a vagonajtókon kívül hagyják most eddigi életüket az erőszak parancsára akik a vagonokon belül is csak könnyeket és keserűségeket fognak találni, azoknál nem kell az a rend, mit a békés és napos időkben maguktól megtartottak. Minek is most itt e szürke állomáson rendre iparkodni, mikor szerte a vidéken lángok és jajok emésztik az ezeréves rendet tegnapelőtt óta s most az a rend, hogy égnék a kapuk s a kapuépítők mentik az életüket, pusztán az életüket. Most ez a rend... Az emberek, családok, kiknek élete a csendes falvakban annyira tiszta és annyira magyar, annyira nehéz és oly kedves volt, ezek, kiknek a kenyerük azért volt drága, mert szülőágyukba, a barázdákba forró verejték hullott kínból, vérből és nevetésből, akik ritkán számolták örömeiket s még ritkábban küzdéses perceiket (mert ezeket nem lehetett számontartani), ezek megteremtik maguknak a most megfelelő törvényt... Hisz azok voltak Attila óta: törvénykészítők... Kerekes hát visszaállította puskáját a korlát mellé.

Az állomásfőnök lihegett előtte. Cipelte, amit legjobban szeretett.

— Őrmester Úr!... Hát a többiek?... Uristen, mi van a lábával?

Kerekes nem szólt. Nézte a vasutast, aki egy fűvászni időt szentelt neki. Egy szusszanást.

— Ez még csak nem is sejtí, mi van velünk, a petroszi őrssel, — gondolta, aztán felelt a főnöknek:

— A többiek, Farkas Úr?... Ki ott — mutatott vállán át a Nagykő-havas felé, ki meg... — leesett

a hangja — a jó ég a tudója... Nyomorék az már mind, azt gondolom... ha megvannak...

A főnök sápadt volt, fehér és megbűvölten nézte Kerekes véres csizmáját.

— Hát mért nem száll fel? Lesz hely, csinállok... Indult tovább, lihegett a kosara felett.

— Van itt érdemesebb is! — szólt utána Kerekes.

A völgyből, mint a dob, szólt a fegyver tompán, meg az ágyúk valahol messze, mint nyári zivatarok a menny. Kerekesnek sebesebben vert a szíve. Hétfalunál zúgnak a hegyek... ahol a szakaszparancsnoka, Váradí főhadnagy verekedett az egyre fogyó kakastollasok élén, akinek tán tegnap hallotta a szavát utoljára s akitől még megtudta, amit már mindenki sejtett nemcsak itt, de az egész országban, hogy fellázadtak a barlangok, sziklák, erdők gonoszai, tűzcsővékat csapkodnak a házak falához és ordítanak és káromkodnak... Akitől még azt is megtudta, hogy a kint volt járőrök már nem igen jelentkeznek többé eligazításra e földi életben és az őrsőkön se igen lesz hamarosan szakaszszemle...

Ha azoknak nincs segítség, neki vajjon lesz-e?

— Lesz-e még belőlem ember?...

— Lehet-e még ezzel portyázni?

Maga is elszörnyedt, mintha csak most látná igazán, mit kapott az éjjel a hegyen. Minduntalan a lábán volt a szeme, nem akarta hinni, pedig a csontok égtek végig benne. Mint a tenyér, olyan nagy szakadás a csizmáján, ahol erős lábát széttépte a golyó. A vér odafagyva, kapeája kitépve lucskosan, cafatban... kár volt Fejér csendőrrel ellenkezni, aki le akarta húzni mindjárt a csizmát... De... amíg verekedtek, nem lehetett, azután meg menekedni kellett. Most mégis jó volna megnézni, mert kegyetlenül fáj s a karján remegnek az izmok, meg a szíve is valahogyan rendetlen, nekiindul, meg lelassít...

Körülnézett segítő után. Csak úgy... Tán nem is igen akarva, mint aki hisz még magában, csak éppen a gyöngye pillanatban jó volna egy erős kezét vagy hüvös ujjakat megfogni vagy egy kanesó patakvizet a sebre... vagy a szájára, mert szomjas.

Morgott a völgy, mint a dob messziről s a vagonok előtt nőtt a zivaj, sírás visított fel, mint zenekarból a klarinét, átkok csattantak a vagonokról az állomás felé... mit számít egy seb, mikor a lelkében ezernyi van!...

Kerekes nem is várt tovább sebéhez lelket sem. De kúszott a szemével végig a vagonok fekete száján, mert úgy érezte: valaki lesi. Egyik ajtóban Tokodi Piroska fekete szemébe akadt. Hát nicsak, majd elfelejtette... Piroska... Illik odamenni, elköszönni egyelőre tőle. Lépett volna, de sarkától fejéig szúrt fel a fájdalom, hát csak odanézett és elmosolyodott keserűen:

— Nem bírok, nem lehet...

Tokodi Piroska ellökdöste a vagon ajtajából a többi földönfutót, leugrott, hiába kiabáltak a vasutasok: sietni, mert indulás és hiába pergett a völgyben a puskaszó és hiába jézusmáriázott az édesanyja. Rohant Kerekes felé, nyujtva előre a kezét:

— Jöjjön... itt pusztul!

Kerekesnek felmelegedett az arca. Érezte, hogy ez a lány szerette, szereti. Még üresebbnek érezte maga körül a világot s még nagyobbaknak az egyedülvalóságot, mégis úgy illett, hogy keze kemény szorításához a hangja se legyen lágy...

— Nem... csak majd maguk után, Piroska!

Valahonnan belevijjogott a zajba a srpnell s balra, az erdő felett fehér füstörzsák terjeszkedtek egyre nagyobbra. A vonatvezető rácsapta tenyerét a gőzsípra s megrándult a kocsisor. Egyszerre rémültek meg az arcok a vagonok ajtajában és felzokogott a vesztett Élet, mintha Isten orgonáján futott volna át egy óriási reszkető kéz...

Két csendőr szaladt alá az erdők felől, felemelt karokkal. Búcsút intettek? Segítséget ígértek? Az egyik Magyar Mihály volt, a másik Székely Áron, a petroszi őrsről.

Egy gránát zúgott bele a domboldalba a sínek felett, felvágta a földet a fenyők tetejébe s a hegy dörömbölni kezdett, mintha ezred marsolna dobszó mellett valahol a túlsó völgyben. A mozdony sikít megint, sűrű füstöt lök az égre. Nyikorognak a kocsik, nyögnek az ütközőtányérok, harangoznak és keresztek születnek a vagonajtókban a szívek felett. Három csendőr áll a perronon, reszkető tenyereket látnak maguk felé nyulni. Zúg a levegő és az állomásépületet permetezi a srpnell. Gránát kellett volna ide, nyomorultak, gránát, az talán túlment volna... így meg... A tűnő vonathól még látni lehetett, hogy az utánuk tisztelgő két csendőr keze lehull a puskatúsról, a puska lecsúszik a vállukról s ők ketten, Magyar Mihály, meg Székely Áron, magyar királyi csendőrök megtántorodnak, térdre esnek s a tollaskalapjuk messze gurul...

A srpnell jó volt mégis, nyomorultak, jól gondoltatok... Jelentheti a figyelőtök: már csak egy ember áll a vasuti épületnél s úgy látszik, nem fél...

Kerekes őrmester áll ott és int a vonat után. Vak, aki nem látja, hogy keze lendületében benne a búcsú örskörlettől, szerelemtől, élettől... Már nem érzi a föld húzását, a sebe üdvöztető vasúti jegy Székely Ároné után... Már joga van azt mondani: Isten veletek édes testvérek, Pista és Piroska is és néném asszonyék is a laktanya mellől... Isten viszi a vonatokat, én lemaradtam, de ennek ez a módja, csendőr marad a helyin... nincs azon mit keseregni... Azt érdemli Mihály is, meg Áron, hogy ilyen zene szóljon ilyenkor az utolsó tisztelgésnél... Ezt érdemlik...

A láza lángoló szemében, arca kitüzesedve. Bevánszorog a távirógéphez, igaz, ahhoz nem ért, de itt a telefon és abban az üzletvezetőség hallja Kerekes őrmester életének ámenjét:

— Indult a vonat innen, főmérnök úr, állítasson végig váltókat, bajuk ne legyen az árváknak... hogy hányan mentek?... Hát kevesen, nagyon kevesen, azaz... várjon kérem, mégis... az egész falu kérem, az egész völgy s a kutyák is ott futnak a kerekek között s a galambok kísérik a vonatot, de várjon kérem, főmérnök úr, valami lövöldözés van odakint, megnézem, jövök mindjárt...

Kattan tompán a hallgató, ahogy a falhoz ütődik. Kerekes kiugrik féllábán... gyerekek szoktak

így, ilyen furcsán ugrálni, mikor iskolai szünetben játszanak... A vonat után néz és szerette a túlsó oldalra. Hirtelen golyók csapódnak a sínek között előtte, felpiccentik a földet s dongnak, mint a méh. A dombon szürke árnyak jelennek meg, a tátott-szájú éhesek. Részegek, röhögnek, lőnek, egyre lőnek és Kerekes csendőrőrmester áll az állomás előtt. Szeméhez kapja puskáját, amiből kilibben a füst, de a hangját már nem hallotta, mert sortűz ordított és ropogott helyette. Kerekes elsápad. Megöleli vállán tartott öreg barátját, szuronyos hű társát, aztán térdre rogyik. Néz, mintha nem értene valamit, nyulna a homlokához... Már nem bír...

Így volt huszonnégy évvel ezelőtt. Akik, magyar csendőrök, ma büszkén, boldogsággal szívükben az erdélyi hegyekben, völgyekben, falvakban portyáznak, tisztelgjenek!... Tudom, tudjuk, hogy mindegyik úgy cselekedne, ha sora kerülne, mint Székely Áronék...

Beöthy őrnagy.

Vasóra vásó álom.

...Eltelt ez is, a pokol száz sebe,

mely emésztő tűzében égetel!

Eltelt ez is és kiderült az ég,

itt a tavasz, a rügy, a tarka rét...

Nem látok már bús, komor arcokat,

csúf sebeket és könnyhullásokat,

a fellegek s a bánatos dalok

nyomán szívemben új élet ragyog...

Napsugár nevet, vágy, derű ölel,

magamhoz rég nem voltam ily közel, —

hit hittelt, szép remény altatgat...

nem irigylem a nálam boldogabbat!

Az élni-vágyás torkomon ragad,

s acélba önt egy erős akarat, —

a lemondással gyorsan felhagyok, —

nem fáj semmi és semmi sem sajog!

Mi történt vélem? Hogy e változás?

Nem délibáb vagy bohó látomás?

Elbódított talán a képzelet

s gyönyöröket csak azért képzelek?!

Mégsem lehet, mert rohan a vonat

valahová velem valahonnan:

tavaszon túl... hol perzsel már a nyár...

hol Csík-ország szent ölelésre vár...

Erdély szíve lüktet most mély-bennem,

székely hazám, örök — hű szerelmem, —

büvös tudat emelt két karjába

s repít most az ősi szent határra!

Dr. vitéz Gereöffy Géza őrnagy.

Hazulról.

írta: ZALÁNTAY JÁNOS őrnagy.

A múlt évben volt...

Haza mentem az öreg szüléket meglátogatni. A trianoni határon szívemarkoló keserűség, a guzsbakötöttség dühe kerített hatalmába. Fájó aléltáság volt utitársam a határ meghúzása előtti időben sokszor megjárta úton. A vasúti kocsi ablakán kinéztek. Dülöút keresztezi a vágányokat. A keresztezés előtt a jól ismert figyelmeztető tábla: „Vigyázz, ha jön a vonat!” Figyelek, vajjon hogy néz ki most. A táblát tartó oszlopot átfestették. Piros-sárga-kék színek kigyóznak rajta felfelé. Közelebb érve látni, hogy az oszlopon közepétől felső végéig lassú átmenetben a piros-kehér-zöld szín tör elő és az oszlop felső harmadában már teljesen tisztán, sértelenül ragyognak a májusi reggelben a vér, a tisztaság és a reménység színei...

Szívem, lelkem, érzésem felszabadítója lett ez az útszéli tilalomfa. 1919-ben átfestették, de az idő, ez a hatalmas mester már derékig, közepéig lekoptatta róla az új színt és ahhoz, hogy teljes egészében ismét piros-kehér-zöld legyen és a trianoni határ eltűnjék, még csak időre van szükség. Mire újra át akarnák festeni, hogy a múltját ismét eltüntessék, mi már ott leszünk.

Nem is hallottam már többet a kalauzok „gata” — a mozdonyvezetőnek szóló „mehet” — kiáltásait, felengedett lélekkel vártam utam végcélját és észre sem vettem az időt, mikor szülővárosom körvonalai az emlékek ölelő karjával kitártan kirajzolódtak a Vihorlát-Gutin festői háttéréből.

Kis városunk előkelőségeinek délideji központja és találkozóhelye a főtéri patika előtti kettős pad, hová a régi érzések ösztönszerűen vittek. Társaságot találtam ott. Az öreg patikus nézett ki egy pillanatra, de meglátván engem, kijött és a kérdések lavináját irányította rám. Válaszaim közben, négy férfi közeledett felénk. Az öreg patikus csak annyit tudott mondani, hogy a szemüveges az új rendőrkapitány. Odaérkeztek. Magyarul mutatkoztam be. A rendőrkapitány feltétlen azzal a célzattal, hogy hát magyarral áll szemben, szándékosan hangosan és hengeve, lábszárárt rázva, beszélni kezdett:

— Hivatalos úton jártam a napokban a községekben. Dolgom végeztével a falusi román parasztokkal beszélgettem. Láttam rajtuk a megelégedettséget. Ép ezért megkérdeztem az egyik embert: Melyik a jobb világ? A magyarok alatt, avagy a mostani? A megkérdezett kis gondolkodás után így felelt:

— Uram, ezer esztendeig éltünk a magyarok alatt, ha ezer esztendeig élünk a románok alatt is, akkor meg lehet mondani, melyik a jobb.

Nem vagyok színész, ezért hát a nevetéstől könnyeim is kiesordultak. Amikor látták, hogy gúnyból nevetek, otthagytak.

A vasúti állomáson a vonatindulásra várva, ügyvédek beszélgetnek a titkos rendőrség (siguranca) főnökével. Panaszkodnak; rosszul megy a soruk, gyenge a kereset, nehéz a megélhetés. A sigu-

rancafőnök válaszul felemeli jobblábát, mutatja, hogy ő is lyukas cipőben jár. A mellettem álló egyszerű oláh ember magában ezt morogja: — Ilyet se láttam még, akinek ne legyen itt pénze meg egyebe. (Éppen most olvasom a román államvezető egyik rendeletét, amely kimondja, hogy az elmúlt tíz év összes román miniszterelnökei, miniszterei, államtitkárai és vezértitkárai 30 napon belül bejelenteni kötelesek, hogy mekkora saját vagyonuk és mekkora vagyonuk volt családtagjaiknak, amikor kinevezték őket és mekkora vagyonuk van ma? Ehhez nem kell megjegyzés...)

Nehéz dohogással kapaszkodik a gyorsvonat Bánffy-Hunyad felé. Két román baka beszélget. Valaki elhalad előttük kezében a magyar cigaretta. A bakák szeméből olthatatlan kívánság csillog a cigarettá után. Az egyik meg is jegyzi: az lehet legfinomabb cigaretta a világon. Az utas meghallja ezt, szóba elegyedik velük. Nyomban meg is kínálja mind a kettőt a magyar cigarettával. Rágyujtanak, hálás szóáradattal dicsérik, a felénél eloltják és elteszik azzal, hogy majd Nagyváradon a laktanyában szívják el a megmaradtat. Elmondják, hogy szabadságról vannak bevonulóban. Egyik 10, másik 21 napi szabadságon volt. Arra a kérdésre, hogy miért kapott az egyik csak 10 napot, azt felelik, hogy az csak 100, míg a másik 300 leít (10 P 50 f-t) adott a szabadságért...

Az öreg Negojnak, a szebeni havasok legmagasabb csúcsának ide látni fehér szakállát a verőfényes napsütésben. Mikor a kora decemberi hó itt esni kezd, az idevalósi emberek azt mondják: Negoj rázza a szakállát. Beszélgetve áll két falusi román. Harmadik közeledik feléjük elszomorodottan. Rájuk köszön, könnyes szemmel, elkeseredett arccal mondja, honnan vegyen ő 3000 (105 P) leít. Érdeklődve kérdik tőle, miért? Keserűen mondja, hogy előző napra virradó éjjel ellopták két növendék tenenét, emiatt a szántása is félbemaradt. Bejött falujából, panaszt tett a csendőrmesternél, de az azt válaszolta, hogy a tehének utáni nyomozás 2—3 hétig is eltarthat, fizessen 3000 leít, mert csak akkor nyomozhat. Ha nincs 3000 leie, akkor járjon maga a tolvajok után.

A bányászegyenruhát ugyancsak megváltoztatták. A teljes egészében fekete színű és bőrlebbenyesszubbonyt, a sima nadrágot és galambkosárkás sapkát felcserélték kakiszínű ruhával és széles karimájú cserkészkalap félével, diszül pedig fáciantoll ágaskodik belőle felfelé. Ilyen egyenruhában jött a bányászzenekar a főtérre, utána a várost környező falvakból a népség. A zenekar ismeretlen indulókat játszott. Azt mondták, ez a legnagyobb nemzeti ünnepük. Órománia és Erdély egyesülésének ünnepe. Május 1.

A zenekart követő néptömeg után egy négy ökörrrel vontatott lapos teherkocsi fordult be a főtérre, majd ismét falusiakból toborzott néptömeg, utánuk egy másik, az előbbihez hasonló teherkocsi. Mind a két teherkocsi közepén súlyos láncokba ver-ten egy-egy román ember, jobbról és balról pedig a mostani kakiegyenruhát megelőző sötétzöld színű.

teljes felszerelésű kakastollas kalapos magyar csendőrök álltak és felváltva ütögették doronggal a láncra vert foglyokat.

A főtér szemben levő oldalán pedig gyors ütemben két akasztófát ácsoltak. Ide haladt az előbb leírt menet.

Az egyesülés ünnepén tehát szabadtéri előadást tartottak Hora és Kloska kivégzéséről.

Az ünnepség rendjéért felelős román rendőralkapitánynak szemére vetették, hogy a jelenetbe súlyos hiba csúszott bele, mert Hora és Kloska kivégzése 1784-ben történt, a magyar csendőrség csak 1881-ben állt fel és kezdte meg szolgálatát. Az alkapitány csendes hangon, hogy mások ne hallják, azt felelte:

— Az egész csak népamítás és ennél 90—100 esztendő úgy sem számít.

Maros vize folyik csendesen...

Írta: dr. MAKKAI SÁNDOR egyetemi tanár.

Fenn, az erdélyi medence fellegrvárának közepén, a távoli havasok egyre szelídülő lejtői között, széles, gyönyörű völgyének ágyában nyújtózik végig a folyó, melyről a nóta azt mondja: „Maros vize folyik csendesen“...

Ahol ez a dal fakadt, ott bizonyára már meglassudott, elcsitult szilaj kedve. A Maros gyermek- és kamaszkora a Csiki-havasok lábától a Kelemen és Görgényi-havasok közötti dédai kapuig tart. Életének folyása igen kedvező reménységek között indul: a széles gyergyói fennsíkon nincs előtte semmi akadály. Gyorsan, vígan, zavartalanul növekedve szalad előre, észak felé, mint olyan gyermek, akinek biztos a jövője. Nagy barátai és védelmezői: a havasok jóakarattal nyitnak utat előtte. Délről az öreg Hargita integet neki, biztatólag lengetve feléje fenyves üstökét. Keletről a Csiki- és Gyergyói-havasok, nyugatról a Görgényi-havasok állanak neki védőfalat s mint fehérfejű nagybácsik, gyönyörködnek vidám futásában. Jól is megy minden, egészen addig, amíg a hózivataros vén Kelemen, ez a mord medve meg nem irigyli jósorsát s köszvényes, dagadt lábával rosszindulatú gáncsot vet neki. Az elkényesztetett Maros-kölyök orrára bukik. Bögve tápáskodik fel. Megtorpan. Hirtelen nyugatnak fordul s könnyelmű fiatalságának dühével nekiveti magát a keskeny sziklanyílásnak. Ettől kezdve már meg kell tanulnia, hogy az élet nem olyan szép és egyszerű futás a virágos mezőn, mint ahogy eddig gondolta. Minden lépés előre: kegyetlen harc bére, melyet kemény, gonosz sziklákkal kell megvívnia. Egyelőre még éretlen és túlságosan bízik az erejében: egyenesen nekik fut, tajtékozva rúgja, köpdösi, öklözi őket. Kimerülten omlik vissza. De nem hagyja magát. Nagy jövőt jósoltak neki a havasi patakok, melyek szilaj vágyakozással rohantak karjaiba: tölük tudja, hogy a célja messze van s hogy nagy életre van hivatva. Most, a küzdelemben tűnik ki, hogy ki micsodás igazán! Mikor hosszas próbálkozások után végre sikerül egy-egy szikladarabon átcsapnia, felújjong a diadalmas életerőtől s gúnyos, harsogó kacajjal rúgja maga mögé a legyőzött akadályt. Addig s addig, amíg rájön, hogy semmiféle

erő nem kimeríthetetlen s ravaszsággal kell takarékoskodni vele. Rájön egy-két ügyes fogásra s mindjárt több sikere van: sunyin aládugja fejét a makacs kőnek, felemeli s félrevágja az útból. Így okosodik meg lassacskán a maga kárán; mire a gyönyörű ratosnyai szorosba ér, már tudja a titkot: a birkózás most már csak játék, az akadályokat pedig szépen meg kell kerülni. Hadd higgyék ezek az öntelt tarajos sziklák, hogy győzhetetlenek! Ők úgyis ott maradnak, ahol vannak, örökre mozdulatlanul. A Maros pedig kacagva tovább rohan új csodák felé. A kis patakoknak igaza lett: Déda alatt egyszerre felragyog az ifjúság harcának jutalma, a győzelem. Kitárul a szászrégeni sík, nincs több akadály, most már kinyújtózhatik s folyhatik a Maros vize csendesen. Igaz, hogy mire idejutott, már nem ifjú többé. Férfi lett, duzzadó izmú, elmélyült életű, komoly folyó.

Marosvásárhely alatt már ő a legkomolyabb tekintély a vizek világában. Elégedetten tekinthet szét a szelíd lankákon, a sík táblákon, melyeken ő termékenyíti a kalászos, gyümölcsöző életet. Jobbról-balról hozzá sietnek hódolni, egyesülni vele a kis folyók. Előbb a Nyárad, majd a Küküllők hozzák neki a rég elhagyott öreg havasok elismerő üzenetét. Az Aranyos pedig híreket hoz a Gyalui-havasok és az Érchegység titkairól, melyeknek fenséges, kék gerincei és csúcsai dús, erdős dombok felett kísérik figyelemmel útját Székelykocsárdtól Alvincig.

Eközben, úgy Gyulafehérvártól kezdve, már öregedni kezd a Maros. Elhízik, ellustul, lassan hőmpolygeti szőke-fakó hullámaival s mint gazdag ember, Alkenyértől megengedheti magának azt a fényűzést, hogy kiáradjon, ágakra szakadva elterüljön a síkon, sőt itt-ott lustán el is hagyja önmagát, holt ágakban felejtve életének terheit.

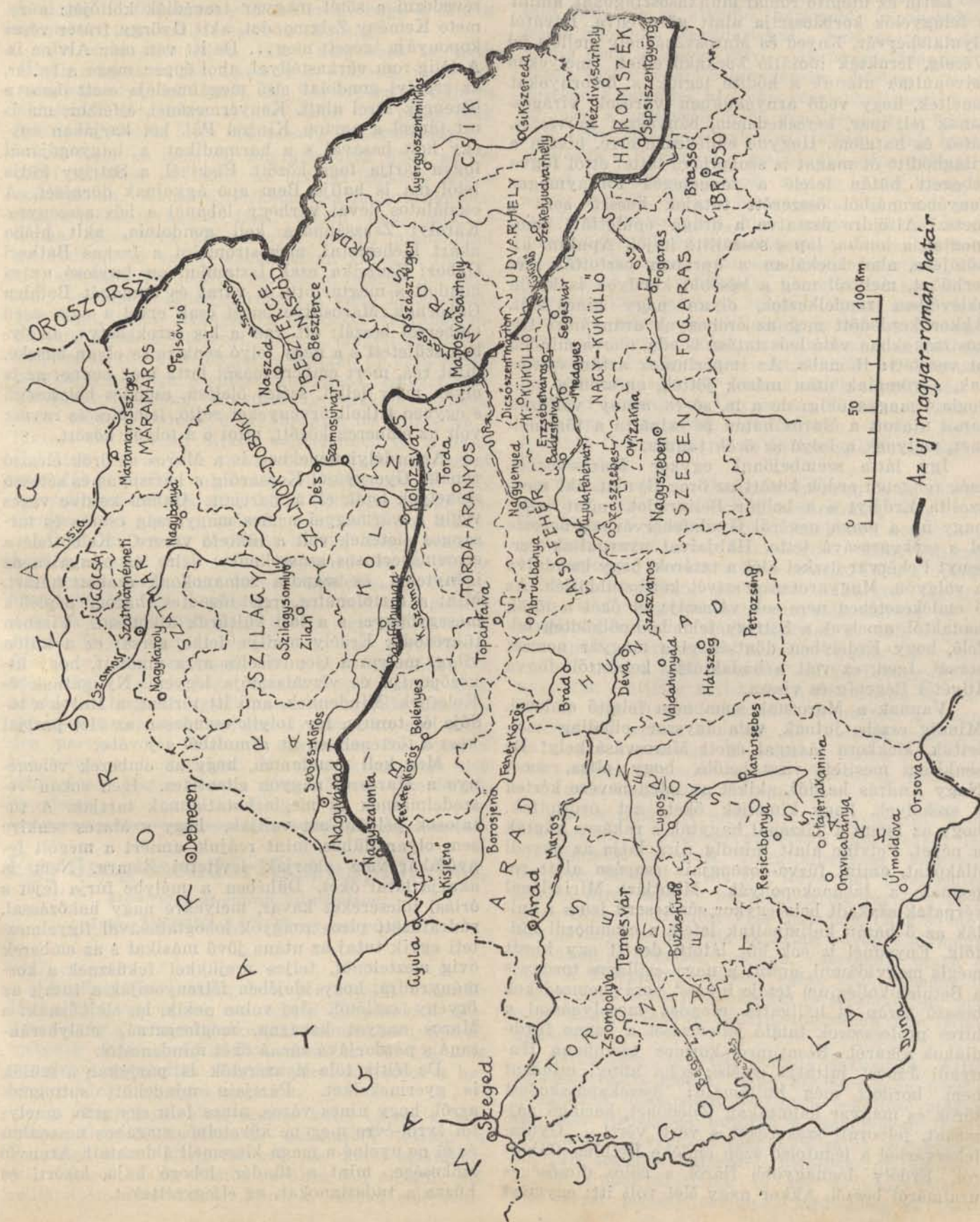
Igy ringatózik, ballag, andalog, vonul ki alkonyatkor, búcsút intve a hegyeknek, a nagy magyar síkságra. Már hallja Urának: a Tiszának hívogató üzenetét, már örül is neki, hogy nála erősebb is van, akire rábízhatja mindazt, ami már sok neki. Öreg vérében titkon böles sejtelmek zsonganak: senki sem elég önmagának. A nagy folyókra még nagyobbak várnak s a legnagyobbat a tenger hívja gyermekét: az örökkévalóság és végtelenség. Ez a Maros élete a térben.

De van neki más élete is: az időben, a történelemben. Ő Erdély sorsfolyója. Igaz, hogy egy ilyen öreg folyó életében nem sokat számít az a rövid szakasz, ami azóta telt el, hogy völgyében ember jelent meg. Hiszen az ő életének igazi fordulásait a vulkánok kialvása, a só, az arany, a földgáz keletkezése, az erdők születése és halála jelentik. Az ő nagy forradalmi a földrétegek eltolódásai voltak, melyek kivetették, elterelték medréből s alakították kanyarodóit és pályájának irányát. Neki bizonyára sokkal többet jelent az emberek minden fészkelődésénél, szabadságharcánál a tavaszi áradások mámora, mikor leihatja magát a havasok levével s duhajkedvében végighemperegphet a völgyön, amíg csak a hegyek engedik. Így gondolná ezt egy idegen ember. De a székely szekeresek, akik a kőber alatt a borvízzel végigdöcögnek mellette, a román pásztorok, akik a dombok tetején furulyázva méláznak felette, szóval, akik ismerik őt, tudják, hogy nem így van. Az erdélyi mesékben, amelyek igazabbak sok tudós történetnél, az erdők, a hegyek és folyók titokban

az ember iránt érdeklődnek a legerősebben. Ez azért van, mert ők s így a Maros is tudják, hogy valami-
kor nekik kell tanubizonyságot tenniök az Úr trónja
előtt mindarról, amit hosszú életükben láttak. Ott
pedig csak az fog számítani, amit az ember művelt:
sötétet és fényest, nagyot és kicsinyt, jót és gonoszt.
Ezért van az, hogy a Maros vize csak látszólag

folyik csendesen, belül tele van rejtett izgalmakkal,
édes-keserű emlékekkel, félelmes és dicsőséges vá-
rakozásokkal. Elbíráhatatlanul sokat látott és fog
még látni, amiről azonban csak a hegyeknek beszél-
het, mikor az ember alszik.

Az egész hosszú emberi történelmen át izgatot-
tan leste és öntelten élvezte a Maros, hogy a fajok,

nemzetek, egyének, mint küzdenek érette Erdélyben: hogy törekszik mindegyik az ő áldott ágyába, hogy akarja magának kisajátítani teherhordó hátát, biztosítani védő karját, termékenyítő iszapját, dús partjait, gazdag halkincsét s az általa vágott örök utat, mely ezt a fellegvárat összeköti a Nagyalöldre s azon túl az egész napnyugati világgal.

Látta az útépítő római munkásosztásokat, amint a felügyelők korbácsszíja alatt görnyedve, Dévától Gyulafehérvár, Enyed és Marosvásárhely mellett fel Vécsig, lerakták időtálló kockaköveiket, melyeken felvonultak utánuk a hódító légiók s őrtornyokat emeltek, hogy védő árnyékukban városok virágozzanak tel, ipar, kereskedelem, bányászat művészet, játék és hatalom. Hogyne emlékezne erre, hiszen a világhódító őt magát is szolgájává tette: ettől fogva lebegett hátán lefelé a rengetegek toronymagas fenyőboronáiból összerótt tutajok hosszú sora a messzi Alöldre úsztatva a drága épületfát, cammogtak a lomha, lapos sószállító hajók Apulum kikötőjébe, ahol kockában s apróban osztották szét terhüket, melyről még a későbbi királyok is külön oklevélben rendelkeztek, olyan nagy kincs volt. Akkor kezdődött meg az érchegyek aranyának titkos zsákokban való leúsztatása is oda, ahova minden út vezetett: Rómába. Az impériumok aztán változtak, a rómaiak után mások jöttek, egészen a hófoglaló magyarokig: de a fa, só és arany változatlanul utazott a Maros hátán és csinálta a történelmet, melynek a folyó az örök tanuja.

Így látta szembejönni egykor Maros-várból, még rengeteg erdők között az öreg Gyulát, aki megszállta Erdélyt s a bolgár Beligrádot, mint aféle nagy úr, a maga nevével Gyulafehérvárnak nevezte el s székvárosává tette. Hajjaival nyargaltak versenyt Fehérvár üszkei alól a tatárok, hogy lezúdulva a völgyön, Magyarország szívet keresztüldöfjék. Az ő emlékezetében nem sok választja el őket a török hadaktól, amelyek a Sztrigy felől hömpölyödtek lefelé, hogy Erdélyben döntsék el a magyar nemzet sorsát. Igen, ez volt a hadak-útja kezdettől fogva Illyétől Régenig és vissza.

Vannak a Marosnak soha nem felejtő emlékei. Mindig eszébe jutnak, valahányszor elballag melléjük. Mekkora lánggal égett Marosvásárhely! De senkisémi merített vizet belőle, hogy oltsa, mert Nagy András hajdú, akiket az Isten nevére kértek a székelyek, hogy kíméljék őket, azt ordították, hogy az Istent a Tiszánál hagyták s rakásra vágták a népet. Felvinc alatt mindig újra látja az enyedi diákokat, amint fűzva-dorongjaik csapása alatt ropognak a labanekoponyák. Mindjárt Miriszlónál vérpatak szakadt bele egykor, sós-keserű ízű s a hullák az ő hátán kalimpáltak lefelé a csombordi hídfőig. Enyednél is sok bút látott, de itt egy kicsit mégis megvidámul, amint a nagy csillagos torony s a Bethlen-kollégium teteje integet neki: nemzedékek hosszú során át hallgatta csendes mosolygással a híres professzorok találó jellemzését a benne fürdő diákok ajkáról. Szentimre kormos temploma Hunyadi Jánost juttatja eszébe; soha annyi mindent nem hordott még hullámain: összekapaszkodott török és magyar halottakat, lódögöket, keringő pajzsokat, felborult szekereket s vért, vért!... Gyulafehérvárból a legutolsó szép emléke Bethlen Gáborról, Erdély legnagyobb fiáról s bölcs, dicsőséges uralmáról beszél. Akkor nagy élet volt itt: egymást

érték a tutajok s hajók, a sótisztek s a bányatisztek rekedtre ordították magukat naphosszat, a vámpénztárnál csengett a sok jóféle ezüstforint, majd leszakadt a komp a székelyek és szászok alatt, amikor a sójukat hordták haza s a tolvajok csolnokjai surrantak az éjszakában. Kapud alatt merengve ballag a folyó: sokszor látta fenn a dombon Alvinc felé révedezni a sötét magyar tragédiák költőjét: a remete Kemény Zsigmondot, akit György fráter véres koponyája ígézett meg... De itt van már Alvinc is. A félig-rom várkastéllyal, ahol éppen maga a fráter, az erdélyi gondolat első megálmodója esett össze a bérencek törei alatt. Kenyérmezőnél, éjfélkor, ma is ott táncol a parton Kinizsi Pál, két karjában egy-egy holt basával s a harmadikat a bugyogójánál fogva tartja foga között. Piskinél, a Sztrigy hídjánál ma is hallja Bem apó ágyúinak dörgését. A csodálatos dévai várhegy lábánál a hős asszonya, Károlyi Zsuzsánnára kell gondolnia, akit hiába akart kiéheztetni, megostromolni a farkas Báthori Gábor: Zsuzsika csak Isztambulban bujdosó urára gondolt s megtartotta a várat és önmagát Bethlen Gábornak. Marosillye ismét csak erről a nagyszerű emberről beszél: ott van a kis sarokbástya, amelyben született s a nagy folyó senkire se olyan büszke, mint reá, mert emberi mását látta meg benne: az is olyan mély lelkű, széles ölelésű, csendes bölcseségű s egyben titkolt örvényeket rejtő, félelmes és ravasz volt az emberek között, mint ő a folyók között.

Az erdélyi népeknek is a Maros az örök elosztó vonala. Gyergyótól Kocsárdig a harisnyás és kéteszü székelyek lepik el a partjait. Onnan kezdve véges végig a vármegyei nemes magyarság csatás és farsangos életének volt a lüktető vére. Kelet felé a circumspectusos szászoknak, délre és nyugatra az igénytelen és szapora románoknak szabott határt. Mint a tartófonálra, reá fűződtek három néplélek mesegyöngyei s a faji kultúrák alkotásai. Vízében tükröződik Erdély multja, lelke, sorsa: ez a külön világ, melyet a Gondviselés arra alkotott, hogy ütközéspontja és vízválasztója legyen Nyugatnak és Keletnek. Mindennek, ami itt történt, a Maros a tudója és tanuja, így folyik csendesen az élet partjai közt a történelmen át, a multból a jövőbe.

Meg kell mondanom, hogy az emberek véleménye a Marosról nagyon ellentétes. Igen sokan veszedelmesnek és megbízhatatlannak tartják. A tutajosok például azt vallják, hogy a Maros senkire sem olyan dühös, mint reájuk, amiért a megölt fenyőfákat vele akarják levitetni Zámra. Nem is akarja látni őket. Dühében a mélybe fúrja fejét s óriási tölcéseket kavarr, melyekre nagy halózással, rúdratűzött piros rongyok lobogtatásával figyelmezteti egyik tutaj az utána jövő másikat s az emberek övig meztelenül, teljes erejükkel fekszenek a kormányrúdra, hogy idejében félrenyomják a tutajt az örvény szélétől. Jaj volna nekik, ha elhibáznák: a Maros nagyot kacagna, megforgatná, melyberántaná s pozdorjává zúzná őket mindenestől.

De féltik tőle a szeretők is párjukat, a szülők is gyermekeiket. Partjain mindenütt sutognak arról, hogy nincs város, nincs falu egy sem, amelytől évről-évre meg ne követelné, magához ne csalná és el ne nyelné a maga kiszemelt áldozatait. Aranyló szökecséje, mint a tündér lobogó haja, kísérti és húzza a tudatlanokat, az eljegyzetteket.

Nincs még egy folyó, amelyik olyan szelid-édesen zsongva tudna folydogálni, mint ő, de a parasztok minden hóolvadáskor reszketve gondolnak rá: melyik reggel virradnak arra, hogy szennyesen harsogó tenger borította el reménységüket?

Az erdélyi népek képzelete félelmes mesékkel népesítette be a Maros útját. Mindenik tud róla valami gonosz titkot, melyből kiderül, hogy a Maros az emberi nem esküdt és örök ellensége.

De ezzel ellentétben talán még azok is, akik félnek tőle, csodálják, tisztelik és szeretik, mint egy szép, szeszélyes királynőt, aki jókedvében csodálatos kincsekkel árasztotta el alattvalóit. Ő pedig csak folyik csendesesen, öl és áld, pusztít és termékenyít.

A téren és időn túl folytatja örök útját az erdélyi lélekben is. Mert az erdélyi léleknek is ő a szimboluma. Ebben a lélekben él a nagyrahivatottság, a messzirevágás láza, éppen úgy, mint ő benne. Kicsinyes körülményei között, mindennapi gondsziklakkal való viaskodásában köveken tajtékzik, sziklákat kerül meg, csendesesen felszín alá rejtí mély örvényeit, hátán hordozza a világ hatalmasainak fáját, sóját, aranyát, a tolvajok surranó csónakjait, issza a könnyet, a vért, elnyeli az emlékhaltottakat, tűrve mendégél és hallgat, de érzi, tudja, munkálja a maga kiválasztottságának, emberi méltóságának, szellemi hivatásának értékeit. Tudja, hogy szűkebb hazája nem zárhatja be örökre az ő lüktető életfolyóját, titkos sejtelemmel tör a nagy élettízek felé és hisz az egyetemes humánus szent oceánjában. Erdély mindenik népének sorsa az, hogy nemzeti géniuszának szíve kívül lüktet az ő szűk határain: ezért olyan mindenik, mint a Maros, melynek hullámaival az a sóvárgás hajtja, hogy beleszakadjon a maga nagy távoli anyamedrébe. A Maros kíváncsian várja, hogy lesz-e megoldása az erdélyi titoknak? Mi lesz a sorsfolyókkal: lesz-e magasabb értelmű egyesülésük? Vagy örökre egyesíthetetlenül fognak folyni egymás mellett, egymás ellenére? A Maros sok mindent látott már s ki tudja, miket fog még látni? Lehet, hogy igazuk van azoknak, akik azt hiszik, hogy haragszik az emberekre. De bizonyosan csak azért, mert valami olyanra vár, ami minden partjain élő léleknek egyformán meghozza a békességet és boldogságot. Mikor csakugyan az élet szimboluma lesz a kedves nóta: Maros vize folyik csendesesen...

Egy öreg csendőrtiszt naplójából.

Szemleutak az erdélyi Kárpátokban.

Írta: VERBÓ JÁNOS ny. ezredes.

I.

A világháború alatt, de a Kárpátalja megszállása alkalmával is sok szó esett a Kárpátokról, Magyarországról és természetalkotta hatalmas bástyájáról, melynek sziklás, szakadékos, meredek bércein már annyiszor szenvedtek szegycsonteljes kudarcot a hazánkra törő ellenséges csapatok.

A világháború alatt igazán közel estem e bástyához. Ügyszólván lakásom ablakaiból láttam a Kárpátok keleti középrészének félelmetes sziklabérceit a közel kéklő, ezüstös párában hol eltűnni, hol csillámlóan előbukkanni. Mert a háború első szele

idesodott a határ közvetlen közelébe: Csíkszeredába, hol átvettem a csíkszeredai csendőrszárny vezetését, és mint katonai határszakaszparancsnok, a határszéleken felállítottam 12 határszéli őrsöt. Ez utóbbiakra rendszerint igen erős létszámokkal a mindig ingadozó és mindig létszámcsökkenő szomszéd miatt volt leginkább szükség. Csíkszeredán berendezett lakásom volt, de az állandó határszéli mozgolódások miatt jóformán szakadatlanul a határon tanyáztam. Eddig csak a Magas-Tátra pompásan kiépített és kezelt útjain való bolyongásaim közben volt módomban a fenséges hegyeket közelebből megismerni, de most a határszéli őrsök szemlélései és a határon való portyázásaim alkalmával láttam csak igazán, milyenek a Kárpátok a maguk ősi szépségükben.

A *Csendőrségi Lapok* olvasói között bizonyára sokan vannak, akik a Kárpátokkal ily közeli ismeretségbe nem kerültek, hisz jómagam is már 15 éve ettem a csendőrség kenyerét, mikor Hazánk e hatalmas védőbástyáját alaposan megismerhettem, azért talán nem lesz érdektelen, ha erdőkkel koszorúzott Kárpátunknak legalább keleti — éppen most visszerült — részét, annak lakóit, az égbenyülő hegyeken való portyázásokat, a szakadékokban és hegygerinceken lezajlott szemleutaimat, e vad és riasztó, de nekünk mégis oly kedves vidék megélhetési viszonyait ismertetem. Úgy érzem, külön meg kell emlékezni — és pedig legelsősorban — volt székhelyemről, Csíkszeredáról és Csíkmegye derék székely lakosságáról.

Csíkszereda! ... De kevés örömem és de sok fájó emlékem tapad nevéhez. Csupa munka, erős küzködés, kimerítő éjjelezés, majd feneketlen kétségbeesés gyúrtak, torkoláztak falai között. Mint állomáshely, gyenge. Impozáns épülete alig. Csak a dombon épült, messzelátzó, gyönyörű katolikus főgimnázium, a vármegyeháza, törvényszék, kórház és 1—2 magánépület érdemelnek említést, a többi zezgúgosan épült, ütött-kopott, alacsony házikó. Nevezetes épülete még a régi Mikóvár. Mikó Ferenc, Erdély nagy fia, építtette 1621-ben. A háborúban is, békében is egy honvéd zászlóalj állomásozott benne. Lakosainak száma kb. 4000. Ez is csupa tisztviselő, no meg a katonaság. Szórakozás benne semmi. De azért erősen kérkedni szerető. Teheti is, mert 1558 óta város, Csíkszeredát fővárosa.

Széles lapályon terül el... Délnyugatról egész közelségben a nótában annyiszor megénekelt, dús erdősegekkel borított Hargita-hegység határolja, melynek lábánál a kis Olt folyó siet beteljesülése felé. A híres székely körvasút is ott fut el a város alatt. Brassó irányába. Vize ihatatlan. Csak savanykás ásványvize van, de az aztán bőven. Csíkmegye általában a borvizek országa. Levegője maga az élet. A Hargitáról sokszor egész zöld, tapadós levegőrétegek lepik el a házakat és sétálókat, mi nem más, mint a fenyők kinyílt tobozának üde, éltető kilehelése.

Csíkmegye, így Csíkszereda lakossága Attila népének vallja magát. Hún eredetét soha nem is tagadta. A hagyomány szerint a beköltöző magyarok már Erdélyben találták a székelyeket. Határőrök a keleti végeken már több mint egy évezred óta. De legjobb határőrei nemcsak országuknak, hanem a magyarságnak is, kik magyar voltukat sok vérrel pecsételték meg, legújabbán az 1848—

49-iki szabdságharcban és világháborúban. Büszke, dacos, okos, tanulékony, rátarti nép. Népköltészetük gyönyörű. Iparművészeti ízlésük páratlan. A székel kapu, székel iatemplom a művészi érzékű nép kiváló alkotásai. Hazájáért él-hal. Hamar fel-fortyan. Volt egy székel favágóm, ki óvatos észrevételeimre úgy megdühödött, hogy fejszéjét a tőkébe vágva, úgy elrohant, hogy soha nem láttam többé. Az igazságot belőlük kivásalni, ha ők nem akarnak vallani, nem közülük való embernek szinte lehetetlen. Mint csendőrök, méltó párjai magyar bajtársaiknak. Elöljárójához hű, ragaszkodó, a lehetetlent alig ismeri. Ezekből az izig-vérig magyar, megtántoríthatatlan, soha nem csüggedő, pompás emberekből kerültek ki az én hűséges kísérőim a Kárpátokhoz.

A székel nyelv legjobban megközelíti az irodalmi nyelvet. Egyedül ők használják még a fél-múlt időt, de ezt aztán olyan bőségesen rakják egymás mögé, hogy az Erdélyen inneni fülnek egészen iurcsa. Egy székel népfelkelőm kihallgatáson így adta elő sógorával való összezőrdülését: „A sógorral a kicsi gyermek miatt összeveszünk, erre felkapék egy kapát, s a sógort úgy fejbevégtam, hogy az rögtön felhengeredék.”

II.

Csikmegye fővédelmi vonalában, a Kárpátokban beiktatott 12 határszéli őrs közül egyik-másik 50–60 főből is állott. Csendőrök és népfelkelőkből vegyesen. Csikszeredán meg pótkiképzés alatt izzadt állandóan egy hadilétszámú tartalékszázad. Ha nem bolyongtam a határon, Csikszeredán ölt a mérreg, öreg népfelkelőimnek az őket megillető katonai tudományokba — sokszor igen nehéz és fáradságos — betörhetése miatt.

Itt kell még megemlítenem, hogy népfelkelőimet Csikszeredán öltöztettem be. A vadonatúj, de a legsilányabb anyagból készült nadrágok és zubbonyok már az első felhúzásnál szétmállottak, a bakancsok még enyvezve is gyengén levő papírtalpaikat meg már szálláskörletbe menet alatt lerágta a sár és hólé. A bitang családok e hazaárulással határos gaztettei megannyi felesleges, idegölő és fáradságos munkát adtak nekem.

Ha itt volt az idő vagy valami gyanús határmozgólásról kaptam hírt, felkötöttem, nem ugyan a réz-, hanem a jégsarkantyúm, (jó volt az jég, e sziklára egyaránt), vettem vasalt, jó hegymászobotomat és megindultam a jelentéstevő határszéli őrs felé. A vonat rendszerint hamar kiszaladt alólam, vagy hírt sem hallottam. Ott volt előttem a 30–40 km-es út, de milyen út, Uram Isten! Ha nem hegy, akkor a zuhogó hegypatak medre. Még ez volt a jobbik, mert a pisztrángos tiszta vízben, bárha medre csúnyán köves is volt, kis hegyi hátsalovam szívésében baktattam, mint a bozótos, sziklás hegyoldalakon. De ha lovam volt is, mellette kellett sokszor talpálnom, mert a terep miatt sokszor annak sem vehettem hasznát.

Nézzük hogyan is történt egy-egy ilyen kirándulás?

Kezdjük észak felé a rakottyástelepi őrrel. Véghaladunk a Kárpátok hegygerincén.

Egy közbeiktatott vasútmenti őrs megszemlélése után egy útismerő csendőrről kalauzolására mellett indultam a legközelebb eső rakottyástelepi

őrsre, megkezdve ezzel az oly nagy lelki, de inkább testi erőt igénylő folyamatos kárpáti utamat. Kézipoggyászatot egy jóképű székelivadék gondjaira bízam, mert az utat gyalog kellett megtenni. Az út közepes emelkedéssel eleinte egy sustorgó patak medrében vezetett. Szép, őszi nap volt. A délutáni nap sugaraival szeliden simogatta mindinkább izadni kezdő üstökünket. Kis góbém szája be nem állt, hajmeresztő tettekkel traktált a sebesülten hazakerült Bilibók Mócsi káplár uram viselt dolgairól. Ki olyan keménykötésű legény volt, hogy a muszka cárt is majdnem elfogá egy véres csatában.

— Roppant bátor ember az, instálom, minapában es a Golja Simont pofozá ki a korocsmából, pedig az a legerősebb legény a faluban, — fejezi be a tudósítást fiókgóbém, csodált Mócsijáról.

Kellő tisztelettel adóztam hős káplárunk csodás tetteinek. Utunk a patak medrében mind szűkebbé szorult, végre a völgy hozzásimult egy hegy lábához. Az Orodik havas meredezett előttünk. A járőr már messze fenn járt a hegy kacsakaringós, pásztorokkitaposta ösvényein, míg én még csak azon foházkodtam, hogy ugyan hogy és merről jutok fel legkönnyebben a havasra. Csak 1365 méterre nyúlt, de nekem ez is éppen elég volt úgy bemelegítőnek. Végre is csak belevágtam hegymászobotomat a hegy oldalába...

Fenn aztán gyönyörű panoráma tárult elém. Lennt a fákkal tarkázott mély völgyben csak a fel szálló füstfellegek sejtették az elhagyott falut. A határ felé siető vonat egy kis játékszernek látszott. Alantabb köröskörül az örökzöld fenyőerdő terült el, mely valami megnyugtató, áhítatos érzéssel töltötte el szívemet. A csupasz csúcson félig megdőlvén egy nagy fakereszt állott, melyről az édes Megváltó szeretettel tekintett le a lábainál pihenő fáradt katonáira.

Sietnünk kellett, az októberi nap rövid és igen esalóka. Megteendő utunk pedig még hosszú volt. Lefelé már könnyebben haladtunk. A havas ez oldala csak mérsékelten lejtett, így nem volt túlfárasztó. Messze lent az ellentétes völgy az erősen sötétedő októberi napban már homályba burkoltan ácsutott felénk. Sarkantyúztuk paripáinkat annál is inkább, mert e völgy keresztül-kasul van szelve patakokkal. Hidak: egy-egy vízbe dobott nagy darab kő, vagy egy-egy kidőlt és vízrevonszolt nagy darab fa. De sokszor e szükségbeli átjárók is hiányoztak. Kő és fa azonban akadt bőven, a hiányok pótlása csak munka- és idő kérdése volt. Az ingó-bingó, lábunk alatt olykor körben forgó hidakon aztán rendre átkeltünk. Igaz, hogy nem mindig baj nélkül, mert bizony — mint kis góbém nagynevetve mondogatta: „...kicsi esizmánk sokszor megmerüle”.

Egy haragoszöld fenyőerdő tövében fekszik a rakottyástelepi őrs. Ez volt utam aznapi végcélja, hová alaposan kifáradva, de a friss hegyi levegőtől megacélosodva este 8-ra meg is érkezünk.

Rakottyástelep kicsi csángó település. Őrs ezért állandó is volt. A határon belül őrzárakat portyázt. Határsávja tulajdonképpen nem volt, mert a határ még elég messze volt ide. De mint készenléti erő így is fontos szerepet töltött be. Ez az őrs még elég szerencsésen feküdt, mert emberek is éltek, mozgáltak körülötte és a községek se voltak túlmessze

tőle. Hogy az utak hajmeresztően lehetetlenek, az itt nem számít. A székely ember aszfaltot talán nem is tudna járni. Mondom, ez még nem hamisítatlan havasi örs, de a tőle északra fekvő és arrafelé azzal összeköttetést tartó barátságfűrésztelepi örs már ugyancsak az.

III.

Másnap délután, mivel nagyon fáradt voltam, de a csendőrök is nagyon ajánlották, a Rakottyás-telepen kapható rázós előfogaton folytattam utamat. Az előrelátó csendőrök egy kis hegyi hátsólovat is odaköttettek a saraglyához, mert Barátostelepről Kerekhavásra szándékoztam menni, ahová pedig vagy gyalog, vagy legfeljebb lóháton juthatok fel.

A távolság légvonalban kb. 12–14 km, mi a valóságban bizony megvan jó 25 km is. Nyugodtan hajtattam ki két csendőrrömmel a laktanyából, de bizony rövid idő múlva keservesen kellett tapasztalnom, hogy az itteni kárpáti utak nem a Magas-Tátra útjai... Eleinte egy patak medrében haladtunk. De csakhamar megkezdődött a kapaszkodás a Tóhavas 1487 méter magas csúcsára és gömbfából kirakott kocsit semmi jóval nem bízattott. Bizony ez csak olyan facsúztató, nyáron is szánkóval járható út, melyen sokszor két méter széles sávokban is hiányzott a gömbfa. Elkorhadt vagy talán nem is volt. Tisztára rabvallató dolog ily úton kocsikázni. Rövidesen meg is elégettem a diesőseget, leszállva, gyalog ugráltam egyik fáról a másikra.

Két csendőröm fentmaradt, zötyögötték magukat a hazai alkalmatosságon. Láttam arcukon, erősen csodálkoznak, hogy nem vagyok megelégedve a pompás székelyes utazással...

Fenn a hegyen egy rég felhagyott fűrésztelep maradványai hirdették az enyészet hatalmát. A düledező házak mellett, mint dülő csaták elesett hősei, sorban fekszenek a korhadásnak indult iák.

Kétoldalt az utak bükk- és fenyőerdők szegélyezik, melyeknek zizegő fáinak között ott remegett az ősz minden varázsa. Hervadó levelek perdülnek a léghen, mint egy láthatatlan vadász fegyverétől halálra sebzett, lomhaszárnyú madarak. Aztán elterülnek az avarlepte anyaföldön, többi társaik mellé...

Merengésemből kocsisom öblös hangja rázott fel. Jóízű szavakkal biztatott, hogy most már bár bátran üljek fel, lefelé éppenséggel nem ráz a kocsis. De bizony engem még marcipánnal sem tudott volna kocsijára felcsalogatni. Hasizmaim az edigi gyönyörűségtől is annyira sajogtak, hogy csak előre-bukdácsolva tudtam járni. A sápadtképzű hold bizony már jól fentjárt az égen, mikor behajtottunk a barátságfűrésztelepi laktanya udvarába. A laktanya éppen központjában van egy másik nagy, felhagyott fűrésztelepnek. Itt még a házak dacolnak az enyészettel, de már az igazgatói lak a havasi legelőkön táplálkozó marhák telelője. Nemsokára az előbbi telep képe alakul ki itt is. E szép völgykatlan egyedüli lakói a csendőrök, az idevezényelt népfelkelők és egy tehénpásztor.

Ez az örs is állandó örs. A határ ide már ugyan elég közel van, de az örsnek még nem sok jut belőle, a határon belül — annak közvetlen közelében — portyázó és igen fontos tartalékerőt képviselt ez elszigetelt ponton. Több határszéli örsnek ez az örs volt a központja. Azt mondanom sem kell, hogy a határszéli örsök — ha nem volt más — tábori tele-

fonnal voltak egymással összekötve. A kerekhavasi örsrel tartotta ez az örs a közvetlen összeköttetést észak, és a rakottyásival dél felé. Az előbbi volt a fontosabb, mert az már éppen a határon volt. Nyugodt, csendes élet volt itt. Volt az örsnek tehene, disznaja, baromfia. Egy törődöttebb népfelkelőt nevezett ki az örsparancsnok gazdálkodásvezetőnek, ki ebbeli hivatásának emberül meg is felelt, mert a röfögő, csipogó, gágoló állatok serege majd levert a lábamról. Az öreg „jóságkormányzó“, ki egyébként Szeged tájékaról vetődött ide, aggódva leste, hogy ideiglenes kinevezését megerősítem-e. Megtettem. A jó ellátás ugyanis egyik főfeltétele a jó szolgáltatásnak. Egyébként büszke önértéssel jelentette másnap kihallgatáson most már végleges állását s minden mozdulatával azt mutatta, hogy amit felmutatott, az egész kicsiség, álmában is kitelik ennyi tőle.

Szórakozás, társas élet ilyen helyen bizony gyéren akad. Legfeljebb 1–2 birka- és marhapásztorral lehet olykor elcsevegni, de ezek meg nagyon szófukar emberek, egykettőre hallgatás a társalgás. A fehérnépről meg szó ne is essék. Ez erre ritkább, mint a fehér holló. Evés, alvás, tanulás és szolgálat itt az élet, ezekből aztán egy havasi örsön kijut éppen elegendő.

Erről az örsről — mint legelől már megjegyeztem — a kerekhavasi örsre kellett mennem, melyről máskor lesz szó.

Portyázás.

Az élesdi református esperes reggeltől estig a községen átvonuló honvédeket éljenezte. Mikor aztán az este felállított mikrofon elé kérte a rádiócsoport vezetője, hogy szólnak néhány szót, csak rekedt hangokat hallottunk s a megerőltetett hangszálak szavából alig lehetett valamit érteni.

Mégis ez a rekedt hang volt számunkra a legszebb muzsika. Szébb a legszebb indulónál, szebb a legcsengőbb és legharsogóbb éljenorkánál. Meglett, komoly férfi, tiszteletreméltó állást és hivatást betöltő egyházi férfi az élesdi esperes, aki futball-mérkőzésen rekedtre kiabálni magát, — röstellené. Nem is tenné. Egyáltalán nehéz olyan alkalmat és lehetőséget elképzelni, hogy esperesek használatlanlanná kiabálják a hangjukat.

Ehhez az kellett, hogy Erdélybe bevonuljon a magyar honvéd. Ez az egyetlen elképzelhető és valóban előfordulható alkalom és ok ahhoz, hogy esperesek berekedjenek.

Meghatottan hallgattuk az élesdi esperes hörgősípó hangját. Szavai tartalmasak, szépek voltak, de a szavak tartalmát mellékessé tette a hang. Kár, hogy ezt a hangot nem hallották Rómában, Berlin-

ben s a világ minden fővárosában, ahol javunkra, kárunkra Erdély szőnyegre kerülhet. Az egész világba kellene kiszórni ezeket a rekedt hangokat, mert két évtized minden magyar fájdalmát, szenvedését sem bizonyíthatja emberiben, mint a felszabadulás mámorában rekedtre kiabált esperesi hang. Ez a hang a legmélyebb emberi köszönet a világ felé azoknak, akiket illet, de a legkeserűbb vád is azoknak, akiket az illet. Megtaposott indulatok és érzések vulkánja robbant ki az élesdi esperes torkán s most ennek a vulkánnak a hangja rekedten, vészesen dübörög Erdély fölött, ha mindjárt a bécsi döntés indulók és dalok könnyed színébe is öltöztette ezt a dübörgést. Mi már régen hallgattuk ezeket a hangokat s hogy nem csalt a füünk, az élesdi esperes hangja erre eleven bizonyíték.

Esperes úr, meghatottan és boldogan hallgattuk a berekedt hangját. Ennél szebb köszöntőt senki nem mondott nekünk odaát. Az Ön hangja volt a leghatásosabb tiltakozás Trianon ellen s az Ön hangja a legmegnyugtatóbb biztosíték arra, hogy amíg akadnak esperesek Erdélyben, akik feltörő magyar érzésük lelkesedésébe belerekednek, addig Erdély nem lehet más, mint — magyar.

Egy öregasszony fohászra kulcsolt kézzel állott egy erdélyi kirakat elé, ahová akkor tették ki főméltóságú Kormányzó Urunk arcképét. Egy erdélyi magyar öregasszony összekulcsolt kézzel imát motyogott a kép előtt s az ő imája abban a pillanatban százazrek és milliók imájával egyesült.

Ime a két véglet, ami az erdélyi dolgok erejét nemcsak mélységben, hanem magasságban is megmutatja. Egyik az esperes torkán kitört férfiindulat, amely csupasz mellél is nekivetné magát a betonnak, másik az imába tisztult asszonyi magyar érzés. A férfi és a nő — odaát. Egymás örök társai és kiegészítői. Mindegyik a legmagyarabbat adja magából, amit ember nemzeti érzésben adhat, pusztító indulattól a legszentebb imáig. Ez a két határvonal olyan messze esik egymástól, hogy évezredek történelme belefér és évezredek történelme csakis ilyen végtelen határok között élhet.

Ütni, amikor kell, és imádkozni, amikor lehet, — ez a nemzetek útja. Csupán csak az élesdi bevonulás s annak keretében két ember megmutatta, hogy a magyar nemzet tudja ezt.

A bevonulásra kisütött a nap s aranyba vonta a szatmári síkot s a körösvölgyi hegyeket. Ajándék ez, nem véletlen. Rongy időjárás volt azon az ősön, amikor Erdély elveszett, annál tisztább az ég most, hogy Erdély egy része visszatér. Nem véletlen ez, mint ahogy semmi sem véletlen, ami a magyar sorsban történik. Különös föld ez a Kárpátvidék az időjárásával együtt. Nagy végletek, villámló borulások és szelíd verőfény földje ez. Senki sem érti, csak aki mindig itt él és nem is akar másutt élni. Térképek és statisztikák mentén eltéved az idegen, aki erre a vidékre vetődik. Régi kövek, vasak és ódon írások csak mosolyognak szelíden, ha idegen keresi ennek a szónak értelmét: Erdély.

Mi tudjuk. És azt is tudjuk, hogy nem véletlen a mostani szelíd verőfény. S azt is tudjuk, hogy a nap itt fölöttünk nemcsak mosolyogni, hanem forrón perzselni is tud...

Legnagyobb meglepetés Erdélyben a magyar honvédség volt. Az egyszerű köznéppel elhittették odaát, hogy a trianoni határok között csak maroknyi magyar él s legfeljebb egy valamirevaló ezred minden katonai erőnk, az is rongyos bakancsba bujtatva. A gondolkodóbbak odaát nem hitték ezt, de őszintén megmondják, hogy azt sem hitték és remélték, amit aztán láthattak.

Mert láthattak egyet-mást. Ismerjük a propaganda erejét, de látjuk mostanában a gyengéit is. Sokáig azt hittük, hogy az a jó propaganda, ami fehérből feketét, és feketéből fehérét csinál. Sokaknak az a véleménye, hogy a jó propaganda legjobb termőtalaja a hazugság. Nem csodálkozunk, hogy a propagandáról a magyarnak ez a véleménye, hiszen évtizedeken át úgy látszott, ellenségeink a hazug propagandából úri módon megélnék.

Igen, de csak olyasféléképpen, mint a mulatós gazda a birtokából. Egyszer benyújtják neki a váltót. Így jár a hazugságból táplált propaganda is. Nincs mögötte és nincs a talpa alatt igazi erő, tehát az első szélfuvallatra leomlik.

Mi magyarok a hazug propagandához sohasem értettünk. Mondták is sokan, itthoni kritikusok, hogy ez hiba. Hát most nézhetik az ilyenfajta propaganda csődjét. Nemcsak Erdélyben, de világszerte. A franciák azt hitték, hogy a németek tankjai pakundekliből vannak és az első kiadós esőtől lemállik róluk a ruha. Erre építették egész ellenálló erejüket, most aztán nézhetik a Párisban sétáló németek egyenruháját, ami bizony nemcsak víztől, hanem tüztől sem mállik. Erdélyben azt hitték rólunk, hogy csak valami kétezer honvédség van, most aztán örülhetnek az ellenkezőjének az örvendő és más véleményre térhetnek sürgősen, akik a gyengeségünkre spekuláltak. Az erdélyi mérkőzés békés játék most, de ennek a játéknak is legbiztosabb tromfja a m. kir. honvédség. Minden fillér és lelkesedés, amit ebbe öntöttünk, majd csak azután ontja a kamatait.

Hol az a magyar most már, aki nem akar többé katonát látni?

És a honvédek dalolnak az új földeken. Azt mondják, nincs fáradtság, nincs áldozat, ami sok lenne Erdélyért. A legegyszerűbb magyar katona is a lelke mélyéig tisztában van vele, mi történik mostanában. Nem nézi, hogy a napimenet után neki jusson a szebb, díszesebben lelkesedő város, hogy az ő holnapi menete legyen a könnyebbik. Alföldi fiúk bátran mérik meg szemükkel a Kárpátok óriáshegyeit, pedig sokan életükben nem láttak magasabbat a körgátnál. Számukra nincs meglepő s nemcsak a lehetetlent nem ismerik, hanem azt sem tudják, mi a nehéz.

A békés-zeneszós bevonulásnak is számtalan testi és erkölcsi megpróbáltatása van katonáember számára, sok lemondás és önfegyelem kell ide is. A magyar katonaseregnek új virágzásának jelét látjuk abban, hogy egyszerű és művelt erdélyieknek egyaránt feltűnik a magyar honvéd fegyelmessége és nőtás-derűs tovahaladása nemcsak az ünnepeken, hanem ha kell, az ünneplések mellett is.

S ha ez feltűnik az erdélyi szemnek, akkor bizonyára nem összehasonlítási alap nélkül tűnik fel. Sok nyert csatát megér ez nekünk, hogy ez az összehasonlítás a javunkra szól.

Az erdélyi magyar gyermek annyit tanult az iskolában Magyarországról, hogy Budapest a főváros, nevezetesebb város még Szeged és Debrecen, nagy tó a Palaton s hogy nálunk sok a ló, meg a szarvas-marha.

Hát, ennél valamivel több volt még a trianoni ország is. Ennyit tudni a hazáról: nem sok. Mégis, ezen a soványka ismeret alapján is érdemesnek tartották a magyar gyermekek azt, hogy a himnusz és a szózatot, meg a magyar hiszekegyet hibátlanul megtanulják. Az iskolában megverték őket, ha magyarul beszéltek, otthon titokban mégis megtanultak magyarul írni és olvasni.

Szép, magyar tisztasággal mondták nekünk a rádióba a versikéket és a tömegek úgy énekelték a nemzeti imánkat, hogy Cegléden sem szebben. Mindig hirdették: nem lehet a magyar évtizedek alatt magyartalanná, idegenné nevelni. Mindig hittünk abban, hogy a trianoni célok soha nem érnek célba. Igaz lett. Erdély nemcsak magyar maradt, de magyarabb lett. Mert az a himnusz, amit ti'okban kellett megtanulni, sűrűn benne marad a lélekben. Minél több volt a veszély, annál mélyebben.

Mennyi tanulságot, igazolást, örömet adsz még nekünk Erdély? Úgy érezzük, csakugyan az új ezredév kapuja nyílt meg előttünk azzal, hogy ennek az Erdélynek a keleti határa megint végig a mienk.

Indulnak már...

Írta: CSURKA PÉTER.

I.

Cserfai András Dész körül, valamelyik Szamosmenti kisfaluban látta meg a napvilágot. Tízennyolcéves volt, mikor elvitték a nagy háborúba. Rövidesen fogságba esett. Ott jött rá, hogy mi a haza, mi a föld, a fa, a Szamos partja, ahol nyílik már az akácvirág.

Anyjára, apjára itt a fogságban gondolt először nagy szeretettel. Apja vajjon hol van most? Elesett, meghalt? Tán a dési kórházban fekszik sebesülten? Mikor ő katona lett, annyit tudott róla, hogy Wolhyniában huszárkodott, de már leszállították a lóról, baka lett, Manlichert nyomtak a kezébe, betették a lövészárkokba.

Anyjáról, kistestvéreiről semmit se tudott. Biztosan hajladoznak a más földjén, napszámba járnak, keresnek. Kettőjük után kapják a kincstártól a segílyt. Ha kapják?... De megélnék. Tán spórolás, robotolás édesanyja félre is tesz. Úgy lehet, olyan vagyont gyűjt, hogy mire ő hazamegy, hát ispán lehet a gazdaságban, a saját földjükön...

Fejébe vette, hogy megugrik a fogságból. Addig megy, míg meg nem érzi a hazai föld szagát, gólyát nem lát, mely biztosan csak magyar gólya lehet, repül majd a feje felett s hazavezeti.

II.

Hónapokig hányódott Andris a nagy orosz sikokon. A világ folyásáról vajmi keveset tudott. Forradalmak sodorták magukkal. Harcolt a fehérekkel, aztán vörös katona lett. Újra fehér, ismét vörös. Az „eszme” kívül álltak az ő értelmiségén, nem is gon-

dolkodott felettük. Nem érdekelte, hogy melyik mit akar, hogy akarja megmenteni a világot. Annyi bizonyos, hogy kára van belőlük, útjába álltak...

Aztán... Lecsendesedett minden. Odessában haltotta, hogy vége a háborúnak, elnémultak a fegyverek. A holland Vöröskereszt hajója állt a kikötőben, gyűjtötte a hadifoglyokat. Ötszáz foglyot cseréltek ki. Nagy utánjárásra egy jószívű holland grófnő bésszorította Andrist is a csoportba. Felvették az adait.

— Hová akar menni?

— Dész, Gyertyánfalú a Szamos mellett! — ragyogott a szeme.

— Szóval Romániába?

— Micsoda Romániába?... Erdélybe, azaz Magyarországra!

— Erdély most nem Magyarország!... Románia!

— Tréfál az úr?

Megmagyarázták Andrisnak, hogy Erdélyt, beleértve Dész, a Szamos, Gyertyánfalut, a szomorúfüzetet a Szamos partján, a virágokat, melyek éppen most nyílnak az erdélyi réteken, a madárdalt, a verőfényes erdélyi kis városkákat, mindent, mindent Romániához csatoltak a trianoni szerződés értelmében.

— Micsoda trianoni szerződés?

— Barátom, nincs időnk!... Akar menni, vagy nem akar menni Romániába?

Te nagy Ég! Ki okosítaná most ki bővebben?

— Feleljen!... Igen, vagy nem?... Száz hadifogoly vár a helyére. Igen, vagy nem?

— Nem! — mondta tompán Mihály és otthagya a feliratkozást.

Másnap már a kikötőben dolgozott. Hordta a vastraverzeket, zsákolt. Évekig Odessában dolgozott s néha nyugat felé nézett, megtelt a szeme sötét lobbogással.

III.

Felcsavargott egészen az Uralig. Volt bányamunkás, dolgozott erdőkben, kollektív gazdaságokban, kolhoszokban. Egyízben vasutas is volt. Bevették a leningrádi kisvasúthoz kocsivezetőnek. Andris dolgozott, nem érdekelte semmi. Csak egyetlen nagy kérdés, amit fel is adott, ha alkalom nyílt rá azoknak, akiket okosabbnak tartott magánál.

— Bent vannak még a rományok Erdélyben?

— Örökre bent lesznek!

— Na akkor én itt halok meg!

Sztazsiba nem volt szerelmes, de elvette feleségül. Sztazsi nagy testes, húsos szájú orosz leány volt, kékszemű jóság. Ezért vette el Andris. Két hónap múlva meg az Isten vette el Andristól a jó Sztazsit. Tüdőgyulladászt kapott, három nap alatt elszóltotta. Andris ismét egyedül maradt. Akkor már 1937-et írtak a kalendáriumok. Harminhat éves volt. És egy este nagyon erősen nézett belé a lenyugvó napba. Látta anyját, apját. Megöregedtek, vagy meghaltak. Látta testvéreit. Megemberesedtek, vagy meghaltak. Mit sem tudott róluk. Látta a Szamos, a füzeseket. Nincs már a jó Sztazsi se! Most már iszonyú a honvágy. Engedett a lelke, melyet makacsul megfektetett eddig Trianon.

Másnap hiába várták a kisvasútnál. Két nap múlva Odesszában szállt le a vonatról. A harmadik

nap már megbizonyosodott, hogy „rendesen“ átmenni most se igen lehet, ismét csak szökní kell.

IV.

Andris csaknem húsz év alatt sokféle igazolványt összeszedett. Oroszul is jobban tudott már, mint magyarul. Csak a szíve maradt meg magyarnak.

Minden baj nélkül eljutott az orosz-román határig, a Dnyeszterig. De ott... A Dnyeszter nagy és széles. Egyik oldalán szovjet katona áll, a másikon az oláh grancsár. Sűrűn egymás mellett állanak. Ott szédelgett Andris a folyó körül. Valahogy szeretne volna becsempészni magát hajómunkásnak. De nem tudta, hogy kezdje el?

Két nap múlva betért abba a tanyába, melyet már többször figyelt a partról. Két nagy embert vett észre járni-kelni a tanya körül. Egy asszonyt is látott és gyereket.

Bement a tanyába. Tagbaszakadt férfi ült fátönkön, hálót javított. Andris köszöntötte. A kucsmás orosz szívesen fogadta. Jött az asszony, a gyerekek, a másik férfi. Andrist megvendégelték, marasztották.

— Tán ide vagy rendelve a hajókhoz? — kérdezte a házfő.

— Nem én! — mondta bizonytalanul Andris.

Azután félrevonta a gazdát. Felbuzdult a szíves fogadtatáson. Ilyenben még nem volt része orosz földön. Kiteríti ez előtt az ember előtt a célját.

— Testvér, én ittmaradt magyar hadifogoly vagyok!... Most már át akarok szökní...

A férfi mosolygott s megszólalt magyarul.

— Én is magyar vagyok... Én is mint hadifogoly maradtam itt... A gyerekeim, feleségem, tudnak is magyarul...

V.

Mihály ottmaradt, belekerült a kis családba. Szántottak, vetettek, halásztak. Újra lelohadt honvágya, mert itt a Dnyeszternél többet hallott... Még mindig...

Egy este — holdkaréj lebegett az égen — a folyó partján ültek merítő háló mellett s Andris megszólalt.

— Oszt maga mikor szándékozik haza menni?

— Tán soha!... Én már itt maradok!

— Ha netán Erdély visszakerülne a magyarokhoz, akkor se?

Az ember nem válaszolt. Éjfél felé ennyit mondott Andris:

— Pedig rongy ember az, aki nem megy vissza, mikor már lehet. Kell ott a magyar!

Erre az ember csak reggel felé felelt:

— Ha visszakerülne?!... Igen, de mikor?

VI.

Most ezerkilencszáznegyvenet írunk.

Én úgy érzem, hogy Andrisék már útban vannak Erdély felé...

Az alkohol szerepe baleseteknél.

DR. BEÖTHY KONRÁD törvényszéki orvos, Pécs.

(Befejező közlemény.)

Az alábbiakban a részegséget a *vér alkohol tartalmának ezrelékében* fejezzük ki; 1 ezrelékes oldatot kapok akkor, ha egy liter vízbe egy köbcentiméter alkoholt teszek. Ez nagyon kevés mennyiség és mégis azt találtuk kísérleteink során, hogy eme kicsiny alkoholmennyiség az ember agyában igen súlyos zavarokat idéz elő, úgy, hogy az ember ekkora mennyiséggel már nem tudja úgy végezni megszokott munkáját, mint ahogyan azt anélkül tenné. Igen nagyszámú kísérletből egészen pontos megfigyeléseket jegyeztünk fel és kiderült az, hogy bizonyos mennyiségű alkoholhatásra az embereknek nagy százaléka kifejezetten részeg volt. Hogy mekkora az alkoholtöménysége a vérben és hány százalékban van befolyásolva az ember, azt az alábbi táblázat mutatja:

Alkohol töménysége a vérben, ezrelékben: ‰	Vizsgált esetek száma:	Ittas volt ‰	Nem volt ittas ‰	Tehát ‰-ban volt ittas
0,01—0,20	34	0	34	0
0,21—0,40	5	0	5	0
0,41—0,60	8	0	8	0
0,61—0,80	19	2	17	11
0,81—1,00	32	11	21	34
1,01—1,20	67	24	43	36
1,21—1,40	109	57	52	52
1,41—1,60	142	101	41	71
1,61—1,80	181	147	34	81
1,81—2,00	164	141	23	86
2,01—2,20	138	127	11	92
2,21—2,40	103	99	4	96
2,41—2,60	51	49	2	96
2,61—2,80	29	28	1	97
2,81—3,00	17	16	1	94
3,01—3,20	12	12	0	100
3,21—3,40	2	2	0	100
3,61—3,80	1	1	0	100

Kiderül ebből a táblázatból az, hogy azoknál, akiknek a vérében 1,21 ezrelék alkoholmennyiség van, több, mint az esetek felében, azoknál pedig, akiknek vérében 2 ezrelék alkohol van: 100%-ban ittasak. Ez a mennyiség pedig nem is nagyon sok, ha az elfogyasztott pohár sörök, pálinkák számát tekintjük. Elég, hogy ha 72 kilós ember 8 pohár sört, vagyis összesen 24 deci sört iszik meg. Ebben az esetben tehát azt kell mondani, hogy ez az ember teljességgel képtelen arra, hogy munkáját ugyanolyan gondossággal végezze el, amint azt megkövetelhetnők. De sokkal kevesebb mennyiség is elég ahhoz, hogy az ember munkája közben károsítva legyen, hogy észrevévése és felfogása olyan kárt szenvedjen, aminek baleset lehet a következménye.

Erre vonatkozólag említek néhány példát:

Úrvezető vérében az alkohol nem tett ki 1 ezreléket sem: autójával nekiment egy kocsinak, ő maga sértetlen maradt, utitársa meghalt. A kitérő széles volt, autójának kereke, kormányja, a fékek rendben voltak, gumirepedése nem volt. Amint mondotta, azt hitte, hogy valami akadály van előtte s azt akarta kikerülni. Minthogy nem volt egészen józan, azért elképzelésében jelen nem levő akadály zavarta meg őt gyakorlott vezetésében.

1213. szeptember 24-én néhány előkelő úr (Péter, Simon) Gertrud királynét, II. Endre feleségét a pilisi erdőben meggyilkolta. Gertrud sok jószágot adományoztatott idegen kísérete tagjainak. 24 éves Bertold öccsét kalocsai érsekké választotta. A magyarokat gyűlölte.

M.F.J.
MAGYAR FILM IRODA

Kormányzó Úr Ö Főméltósága bevonul Nagyváradra

Kormányzó Úr Ö Főméltósága bevonul Szatmárra

Kormányzó Úr Ö Főméltósága üdvözlése Nagyváradaon

ERDÉLYI KÉPEK

Dr. vitéz GEREÖFFY GEZA őrnagy gyűjteményéből.

Torockói várrom

Csíksomlyó

Kolozsvár

Székelyudvarhely

Székely kapu

Kászoni temető

Olt völgye

Vaskapu-szoros

Ködszítálás Bucsecson

Gyergyói táj

Hazafele a hegyekből

Bulea-tó

Szebeni havasok

Aranyos völgye

Maros völgye

Szepestszentgyörgy, templomvár

Bárányok a hegyilegelőn

Marosvécs

Törökvölgyi viselet

Körösfő: Parasztszoba

Brassó

Körösfői leány

Segesvár

Nagyszeben

Bajtársaink fogadtatása Nagyváradoson és

Szatmár

A felszabadító honvédeinket mindenütt diadalkapu és

Más esetben a vezetőnek vérében 1,2 ezrelék alkohol volt; motorkerékpárjával lassan hajtott, a forgalom nem is volt nagy, mégis nekiment egy autónak; ilyen csekély alkoholtartalom mellett figyelme már teljesen lesüllyedt, elvesztette képességét arra, hogy a külvilág benyomásait gyorsan felfogja s hogy azokat célszerűen feldolgozza agyában.

Hasonló alkoholmennyiség mellett az autóvezető — más esetben — nem is próbálta meg azt, hogy az autónak jobbra-balra való vágódásait a sebesség csökkentésével mérsékelje; mindez az alkohol álmossító hatására volt visszavezethető.

1,3 ezrelék alkoholmennyiség mellett szakmaszerű vezető nagyon későn vette észre az előtte haladó embert, azt elütötte s utána azt sem vette észre, hogy kórákásra futott; figyelme a kormány mellett lesüllyedt az alsó határig, majdnem elaludt. Itt is az alkohol okozta fátadság volt az oka a kettős szerencsétlenségnek.

1,4 ezrelék alkoholtartalom mellett 70 kilométeres sebességgel haladt a vezető; tapintatlan volt a vezetésben, nem tartotta be a vezetés jogát, a vasuti szabályokat sem méltatta figyelemre, elütötte az előtte haladó motort, s amint mondotta: félelmi göres fogta el s még több gázt adott a motorba s így történt a szerencsétlenség. Azt látjuk tehát, hogy ekkora alkoholtartalom mellett a gyakorlott vezető is annyira alkoholos befolyás alatt áll, hogy autóvezetésre egyáltalán nem alkalmas.

1,5 ezrelék alkoholmennyiség mellett 2 vezető egymásnak futott, egyik sem vette észre, hogy az összeütközés miatt egyik kocsis sem tud menni, vagyis, nem vették észre az összeütközés súlyosságát, az egyik dühöngeni kezdett, úgy, hogy nála nyilván rendellenes alkoholhatásról volt szó. A nagy gyorsaság, a túlnagy biztossági érzés, kíméletlen hajrámenés! és felelőtlen könnyelmű magaviselet, megfigyelési hiány volt jelen, mert csak olyan közlelő vette észre az előtte haladó kocsit, amikor már késő volt. Az út szélességének fel nem ismerése, a járműveknek egymáshoz való viszonya, nem ismerése a saját kocsija és egy lőfogató kocsis sebességének, okozott már gyakran ilyen halállal végződő összeütközéseket.

1,6 ezrelék alkoholmennyiségnél az előtte haladó teherkocsit nem vette észre a vezető, jöllehet, a teherkocsis ki volt világítva. A motorkerékpárvezetőnek az észrevevési képességét csökkentette le az elfogyasztott alkohol.

1,7 ezrelék alkoholtartalom mellett balesetet okozott a gépkocsivezető, úgy, hogy nekiment egy kocsinak. Azonnal lefülelték. Ő úgy akarta bebizonyítani vezetésre való alkalmasságát, hogy a rendőrségre való bekísérésekor a rendőrrel együtt örült tempóban száguldott. Ez a vezető már 12 év óta vezetett gépkocsit s mégis balesetet okozott alkoholos állapota miatt. Nem igaz tehát az, hogy ilyen, aránylag alacsony alkoholtartalom mellett a gyakorlat pótolja a kormányzásnál megkövetelt biztonságot, hanem annak helyébe fellépett az alkoholhatás alatt a figyelmetlenség, tapintatlanság, a gorbomba nemtörődomség, hamis térbeclés, a járművek helyzetének helytelen megítélése, észrevevése, megfigyelése, felfogása az adott forgalmi helyzetben. Ilyen, 1,7 ezrelékes alkoholtartalom mellett előfordult az, hogy a vezető nem fékez akkor, amikor kell, elveszti a kocsi feletti uralmát olyan körülmények

között is, amelyek nem szokatlanok. Tehát az *alkohol okozta belső veszélyforrás* az, ami a balesetet okozza. Egy esetben a teljesen szétért kocsit a vezető ott, helyben akarta összerakni és menetbe készen állítani. Ez mutatja megint a hiányzó kritikát és a hiányos ítélőképességet.

1,8—2,0 ezreléknyi alkoholtartalom mellett a hatás azonnal meglátszik s azokat azonnal lefoglalják, mert egészen feltűnő módon hajtják a kocsit. A legtöbb motorkerékpárvezető ennyi alkohol élvezete után nem is ül fel kerékpárra, mert érzi, hogy nincsen meg a szükséges egyensúlyozó képessége. Autóvezető ilyen magas alkoholtartalom mellett nekiment a sorompónak, mert a féket nem találta meg, a másik pedig kanyart metszett, nem volt tekintettel a szembejövőre, abba bele is hajtott. Ilyenkor a baleset már sorsszerű lefolyást vesz fel, észszerű cselekedetről szó sem lehet.

2 ezreléken felüli alkoholtartalomnál a hatás egészen szabályszerűen folyik le; hiányzik a fékezési kísérlet, a kormányzás szabályozása; éppen ezért az okozott anyagi és emberélet-kár nagyobb. Az anyagi kárban benne van kerítések, házfalak, saját kocsi megrongálása is. Ha pedig baleset alatt, illetve közvetlenül előtte észbe is kap a vezető, akkor a kormány kezelésének gorbomba volta még csak fokozza a veszélyt és növeli a kárt.

Amikor ekkora alkoholtartalommal bíró emberek, akik szerencsétlenséget okoznak, hatósági orvos elé kerülnek, az orvos megállapítása tapasztalat szerint úgy szól: „csekély alkoholbehatás, a vezetésre alkalmas”. Külső megjelenésében valóban úgy néz ki az ilyen ember, mint akinek csak „szalonspicce” van. Ezzel szemben az újabb vizsgálati eljárással kiderül, hogy az ilyen bizony vezetésre teljesen alkalmatlan.

1,8—2,3 ezrelék alkoholtartalom a vérben azonban nemcsak az autóvezetőket, de a kocsisokat is nagy mértékben befolyásolja; egy kocsis elfelejtette lámpáját meggyújtani, holott az használatra kész állapotban volt, nem tért ki a szembejövőknél, az út jobb oldalán hajtott, össze is ütközött, lova megdöglött. Hasonló alkoholtartalommal bíró tengerészkapitány nagy motor-hajóját úgy kormányozta, hogy a vízen ide-oda ment, beleütközött a szomszédos járművekbe, majd meg olyan nagy erővel kötött ki, hogy a kikötő hidját is magával vitte; a többiek csaknem agyonverték.

A vezetőkre nézve a fent említett alkoholmennyiségek veszedelmesek és pedig azért, mert ennyi alkohol még nem adja meg a vezetőnek a részegség érzését, hanem ellenkezőleg: mértéken felüli teljesítőképességet éreznek magukban és bizonyos fokú erő-érzésük is támad. Az 1,8 ezrelék körüli alkoholtartalommal bíró ember részegségi fokára jellemző az az eset, amikor egy ember társaival kártyázott, mindenki csupán vidámnak látta, de senkinek sem szólt, hogy részeg. Kártyázás után, még ki sem ért kocsijával a faluból, már nagy bajokat okozott: a kanyarban nem tudott kormányozni, nekihajtott egy telefonpóznának, onnan átperdült a másik ol-

Ki tudta?

A kínai fal 3000 kilométer hosszú kőbástya, melyet a kínaiak építettek birodalmuk északi határainál még Krisztus születése előtt, hogy a mongolok betörései ellen védekezzenek. A fal általában 10—12 m magas, labánál 10, fent 7 m. széles.

dalra, egy vastag fának ütődött, innen megint az eredeti oldalra került, ahol szerencsésen nekiütődve egy másik fának: megállott. Ez az ember nevetett, énekelt és viccet látott az egész dologban. Egyik társa meghalt, a másik súlyosan megsebesült, ő mind ezt nem vette észre, amikor ezt megmondták neki, még mindig megmaradt emelkedett hangulatában, amellet örült, hogy „ilyen jól sikerült“ a dolog. Erre igazán nem lehet azt mondani, hogy a vezető ésszel cselekedett, akkor, amikor mindezt végig csinálta.

1,9 ezrelékes alkoholtartalommal a leggyakrabban azt észlelték, hogy a vezető közlekedés-technikai szempontból teljesen megbízhatatlan. Cikk-cakban hajt, a kocsit az út közepén hajtja, felszalad a gyalogjáróra, egyenes úton fának meggy, akadályt nem vesz észre. Valószínűen így magyarázható gróf N. N. esete is, aki Békés község határában egészen egyenes úton, az útszéli fának hajtott és szörnyet halt.

2,0 ezrelékes alkoholtartalommal bíró vezető éjjel, erős reflektor fénynél sem vette észre az akadályt, az álló teherkocsit; másik esetben a vezető nem tudta meggyújtani autója világítását és nem tudta megindítani a motort. Amikor aztán végre ez sikerült, a lejtős úton hajmeresztő kanyarokat vett, ami csakhamar feltűnt s le is fogták. Egy harmadik esetben a vezető egyenes út után nem tudott kanyart venni, befutott az árokba s felfordult kocsijával együtt, majd meg: kisegítő sofőr tejeskocsinak rohant, amikor a lovakat már elütötte, mind a négy kerékre olyan hirtelenül fékezett, hogy saját kocsija felfordult, a tejeskocsi pedig összetört, nyilvánvaló, hogy a vezető hirtelen megijedt és egészen primitív módon, automataszerűen cselekedett, mert az alkohol megbénította az eszt.

2,1—2,2 ezrelék melletti alkoholtartalomnál a vezető fényes nappal kanyarodónál rosszul fordult, nekiment a kerítésnek, majd azt áttörve, a ház falának is, anélkül, hogy sebességét csökkentette, vagy fékezett volna. Más esetben a vezető a kocsival együtt a fának ütődött, mert a féket későn alkalmazta, a kormánykereket hirtelen elrántotta. Ez a vezető azt mondta, hogy hirtelen akadályt látott maga előtt és azért cselekedett így. Ennél a vezetőnél tehát észrevevési hiba lépett fel, úgyis mondhatnók, hogy az alkohol hatására nála érzékeslődség állott be, amely azután a szerencsétlenséghez vezetett. Több esetben az ilyen magas alkoholtartalommal bíró vezető az autók számára kijelölt pihenőhelyeken lévő autóknak ment neki, vagy keresztezésnél személyeket, kocsikat ütött el.

Nagy veszedelme van az alkoholnak a vezető számára az alkohol elálmosító hatása miatt. Ez az álmoság, vagy a kormánykerék mellett való elalvás nemcsak hosszú, kifárasztó utazás után, hanem akkor is felléphet, ha röviddel azelőtt volt a kocsmában az illető. Tehát nem a különösen nagy igénybevétel az oka az álmoságnak és az elalvásnak, hanem az alkohol, és csakis az alkohol. Ekkora alkoholtartalom mellett a gyalogosok is támoynagnak, a gyalogjáró nem elég széles nekik s az elhaladó járművek elé léphetnek. Egy kocsivezetőnek 8 méter széles út sem volt elegendő arra, hogy a szabályszerűen haladó kerékpárost megelőzze, hanem, amint mondotta, ellenállhatatlan erő húzta rá s a kerék-

párost elütötte. Kerékpárosok ekkora alkoholtartalommal úgy támoynognak ide-oda, hogy mindenkit veszélyeztetnek, egészen szabályszerű az, hogy a kanyarokat nem veszik észre, póznáknak nekikimennek, stb. Tehergépkocsi-vezető nem vette észre a kanyart, egyenesen haladt tovább, áttörte a vasúti sorompót és a vasúti sinek közül a tűzoltók szedték ki összetört kocsijával együtt.

2,5 ezrelék alkoholtartalommal már akkora a vezető bizonytalansága, hogy azt a rendőr azonnal észreveszi és bizonyos, hogy a vezetőt a legközelebbi utcasarkon meg is találja. Az ilyen vezetők *nem vesznek észre a balesetet*, de azt a kárt sem, amely kocsijukban vagy másban esett. A felmerülő akadály nem vált ki náluk megfelelő és célszerű reakciót, ha pedig mégis reagál az ilyen vezető, akkor abból több kár származik, mint haszon s jobb volna, ha nem csinálnánk semmit sem.

Az eddig elmondottakból azt a következtetést lehet levonni, hogy:

0,8—1,4 ezrelékig menő alkoholtartalom mellett nem mondhatjuk azt, hogy minden vezető teljesen képtelen a vezetésre; minden egyes balesetet külön kell vizsgálni és megállapítani azt, hogy még mi csoda együttható oka volt a szerencsétlenségnek az alkoholon kívül.

1,5 ezreléknél, ha nem is mindig a vezetőben van a hiba a balesetknél, de a balesetben az alkoholnak döntő szerepe van. Minél magasabb aztán az alkoholtartalom, annál jobban tudható be a baleset az alkoholnak.

Megjegyzendő azonban, hogy alacsonyabb alkoholtartalomnál is, mint 0,8 ezrelék, a külső körülmények hatására egészen goromba hibák, sőt téveszmék is felléphetnek. Az, amit kétségtelenül megállapíthatunk, az, hogy alkoholos állapotban lévő egyénél nem annyira a külső körülmények, mint a *belső ok* az, ami balesetekhez vezet. Az alkoholos emberben a közlekedés tarkaságaival szemben megnyilvánuló reakció fajtája, foka és tartalma megváltozik, még akkor is, amikor alacsony alkoholtartalom mellett az öntudat látszólag zavartalanul működik, de az ember már képtelen arra, hogy az önkénytelenül beálló reakciókat helyesen alkalmazza, ilyenkor csupán csak másodpercekről, vagy azoknak töredékéről van szó, tehát helyesen kellene cselekedni, amire azonban éppen az alkoholhatás miatt képtelen.

Magasabb alkoholtartalomnál a megfontolás nélküli hibás cselekedetek nem jutnak az alkoholos ember tudatába. A magasabb szellemi működéseknek elégtelensége áll be, ezért az egészen egyszerű cselekedetek (hirtelen fékezés, a nagy sebesség megtartása) veszik át a vezetés szerepét s okozzák a balesetet.

Minden kocsivezető, aki józan, tudja azt, hogy beszélgetéssel, másfelé nézés közben figyelme a vezetésről elterelődhetik s kocsija nem megy úgy, mint ahogyan azt akarja; de egy kis kormányfordítás elég arra, hogy kocsija akaratának és szándékának megfelelően menjen s a kocsiban ülők észre sem veszik ezt a kis eltérést. Ittasnál másként van a dolog. Ez nem veszi észre a helyzetváltozást s ha észre is veszi, akkor a szükséges, célszerű mozgásokat nem tudja fontolt ésszel megtenni, hanem a valóságos helyzetet fel nem ismerve, gondolkodása és cseleke-

dete éppúgy csütörtököt mond, mint a kocsija s ezért helytelen, vagy túlzott mozgásaival balesetet idéz elő.

Az a módszer, amikor részeg, vagy részeggyanús embert az orvos megvizsgál, nem alkalmas arra, hogy az ittasság fokáról tiszta képet adjon a nyomozónak. Számos olyan eset van, amikor az orvosi vizsgálat az ittasság fokát illetőleg hamis megállapításra vezet, mert az alkoholos befolyásoltságot az orvos csak az ittas ember külső magatartásából akarja megállapítani, jóllehet, a külső és belső alkoholhatás között eltérések vannak. Eme utóbbira az alkoholtartalomnak a meghatározása elengedhetetlen, az orvosi vizsgálat pedig ennek csak kiegészítő része legyen. Reméljük, hogy ezt a becses bizonyító eljárást Magyarországon is csakhamar bevezetik a bizonyító eszközök közé.

Hátra van még az, hogy az *idült alkoholélvezet* hatásáról is szóljunk. Egy bizonyos időn keresztül tartó alkoholélvezet ellenállhatatlan vágyat ébreszt az alkohol után. Az ember idült alkoholistává válik, lassankint a szellemi és szervezeti tünetek is kifejlődnek. Az ilyen ember arca puffadt, fényes, kékes vörös, számos pattanás van rajta, az arc bőrének erei kitágulnak. Arca kifejezésteleenné válik, komor, rideg lesz, arcráncai elsimulnak, arcizmai elernyednek. Ajkai, körmei szilvakékek, nyelve fehér, állandóan rossz a gyomra, kinyújtott nyelve reszket, ép úgy ajkai, végtagjai, ujjai és kezei is. Arcizmai, végtagjai meg is bénulhatnak, legtöbbször csak az egyik oldalon. Az idült alkoholista izomereje csökken, járása olyan, mint a matrózoké, nehézkes, széles alapú, csoszogó, behúnyt szemmel ingadoznak, nehezen tudnak elindulni, vagy kicsiny lépéseket tesznek, egyesek csak akkor tudnak járni, ha lábukat nézik, mások úgy érzik, mintha tövisen járnának, szembogaruk nem egyforma, érzésük lassan eltompul, ezért a forróságot nehezebben veszik észre, kályha mellett megéghetnek, bőlfájásaik, bélgörcseik vannak, amely görcsök alkoholivásra megszűnnek, testükön zsibongást, bizsergést, melegséget, villanyozást, különféle bogarak mászását érzik, szemük káprázik, fényes, fekete pontokat látnak, látásuk homályos, ködös, a tárgyakat torzítva látják, távolságot becsülni, színeket megkülönböztetni nem tudnak. Idővel aztán látóidegük elsorvad, majd fülzúgásuk támad, csengést, harangozást hallanak, szaglásuk, ízérzésük eltompul úgy, hogy a dohos, romlott bort sem ismerik meg, némelyek a petróleumot is megisszák, gyakori fejnyomásban, szédülésben szenvednek, álmuk zavart, felijedeznek, álmukban kellemetlen tartamú dolgokat látnak, fekete alakok, állatok, vörös nyelvű ördögök, tűz, víz jelenik meg előttük. Belső szerveik is megbetegszenek, gyomorhurutjuk lesz, májuk megnagyobbodik, vesegyulladást kapnak, fehérjét vizeznek, szívük kitágul, a szívizomzatuk elfajul, nem tudnak úgy dolgozni, mint azelőtt, tüdőjük bővérű lesz, a nyálkahártyák hurutosan megbetegszenek, ezért mindig krákognak, köpködnek, rekedtekké válnak, elhújasodás következik be, idegfájdalmakat éreznek, ezért kímélik magukat, közben izomzatuk elsorvad.

Ezeknél a súlyos testi tüneteknél azonban fontosabbak a *szellemi téren* bekövetkezett tünetek:

az idült alkoholista nem mámoros állapotban alázatos, félénk, meghunyászkodó. Miután az alko-

hol-mámor igen badar, gyakran az emberi méltóságot lealacsonyító tettek elkövetésére hajlamosítja az embert, éppen ezért meg van magyarázva az a szégyenérzet, ami nem mámoros állapotban lép fel az idült iszákosnál. Jellemző az is, hogy tagadják a szeszital élvezetét, vagy pedig a valóban elfogyasztottnál sokkal kisebb mennyiséget vallanak be. Gyengeségük indokolására különféle kicsinyes okokat sorakoztatnak fel, majd meg gyakran tesznek fogadást, hogy az ivással teljesen felhagynak, azonban akaraterejük minduntalan megtörik, egyre mélyebb fokra süllyednek. Minthogy az alkohol megmérgezi az érrendszert is, azért aztán egy idő múlva gyulladások lépnek fel az agyban is, ami az iszákosok szellemi működésében jut kifejezésre. Az idült alkoholisták erkölcsi és társadalmi érzéke teljesen eltompul, jellemük ingadozóvá válik, kedélyük sivár, a szép és jó iránt közönyössé válnak, megkülönböztetni nem tudnak, embertársaik, családjuk iránt minden részvét megszűnik, nem sajnálnak senkit sem, még állataikat sem. Ridegek, mogorvák, önzők, nem ritkán pedig az alkoholélvezet köve'keztében beállott csökkent nemitehetségük kiindulási pont arra, hogy az asszonyt hűtlenséggel vádolják. Feleségét a legkülönbözőbb módon zavarja az iszákos ember, lassankint a *kifejezett elmebaj tünetei* fejlődnek ki nála, amikor eseményeket, dolgokat alap nélkül vesznek észre (hallucinálnak), többnyire éjjel, elalvás előtt, rémképeket látnak, fenyegető hangokat, tűzt — kiáltást hallanak, szédülnek, általában nyugtalanok.

Elméjük lassan elborul, a gondolkodás nehezküre esik, feledékenyek lesznek, nem képesek emlékeiket felidézni, ítélőképességük korlátozottá válik, figyelmüket alig tudják egy tárgyra irányítani, csak akkor derül fel az arcuk, ha a szeszitalra gondolnak. Foglalkozásukat elhanyagolják (lásd: *Vallomások az alkoholról*, Csendőrségi Lapok 1937 okt. 15. szám, 679. oldal, 4. bekezdés), a napot tétlenül töltik, vagy kóborolnak. Szomorú helyzetükben belátásuk nincsen, szégyenérzetük kihalt, nyilvános helyeken lerészegednek, egyiket-másikat az utca sarában találják meg. Hirtelen cselekedetre hajlamosak, lopás, gyújtogatás, szemérem elleni bűnök, a nemiség elleni rendellenes kielégítési módjai egészen közönséges bűncselekmények náluk. Az iszákos a keze ügyébe eső tárgyakat összezúzza, az útjába kerülőket minden ok nélkül megtámadja, mintegy kirobban belőle a cselekvési kényszer, amit rendszerint mély álm követ, amelyből felébredve, a beteg nem emlékszik semmire, vagy csak nagyon hézagosan. Fontos az, hogy az elfogyasztott alkohol mennyisége nem áll arányban a fellépett tünetekkel, mert ezt a heves reakciót csekély mennyiségű szesz ital is kiválthatja, különösen terhelt, testileg vagy szellemileg kimerült egyénnél. A különböző bűncselekmények miatt elítéltek 75%-a alkoholos szülöktől származik. Az alkoholos állapotban nemzett gyermek sohasem teljes értékű egyén azért, mert az alkoholnak az ivarsejtek képzésére is káros hatása van.

A férfiak között előforduló elmebajok és öngyilkosságok $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{4}$ részét okozza az alkohol. Ezen a télen három férfi holttestét vizsgáltuk meg, akik alkoholos állapotban az utcán, vagy elhagyott istállóban fagytak meg. Látnivaló tehát, hogy az al-

kohol hosszantartó élvezete elmebajt is okozhat; kb. hatféle ilyen alkoholos elmebajt ismerünk, amelyeknek egyike már a 20—25-ik évben is felléphet, míg a többi hosszabb idő múlva szokott kifejlődni. Ez azonban már nem tartozik a nyomozó szükségképpen ismeretei közé, ezért még csak röviden azokat a *szervi* elváltozásokat említem meg, amiket idült alkoholisták testében boncolás alkalmával rendszerint megtalálunk. Ezek a szervi elváltozások: bővérűség az agyban, a gerincevelőben, vérpangás az agyburkokban, idült agyhártyagyulladás, az agyburkoknak a koponyacsonttal való összenövése, az agykamrák kitágulása, külső és belső vízfejtés, az agykéreg sorvadása, koponyaüri vérzés, az ütőerek elfajulása, meszesedése, friss és régi agyvérzés, idült gyomorhurut, a vesetok és a hájszövet megszapordása. Ha aztán a szervezetet górcsővel vizsgáljuk meg, akkor minden szervben találunk súlyos, alkohol okozta elváltozásokat.

Az alkoholt élvező ember bűnözésre való hajlama nagy. A reszkető őrzőgésben szenvedő ember mindenféle erőszakos cselekedet forrása lehet. Az idült alkoholistának a téves észrevesesei szabják meg egész magatartását, bármikor cselekvésre kész és alaptalan aggodalma az, ami erőszakos kitörésekre vezethet. A hűtlenségi téveseszméi miatt a házastársán, vagy vetélytársán könnyen bosszút áll, gyilkol. Az idült alkoholista áknál teljes akaratbénulás áll fenn s ezért arra adni, hogy többet nem fognak inni, semmit sem lehet. Addig, amíg alkalma van, minden alkalmat megragad arra, hogy ivási szenvedélyét kielégítse. Minthogy az emberi foglalkozási körök mindegyikében van felelősség, s mint hogy az alkoholistának a felelősségérzete nagy mértékben csökkent, vagy egészen hiányzik, ezért ezeket az embereket semmiféle foglalkozási körben nem tűrik meg.

KÖNYVISMERTETÉS.

Márton Ferenc, a művészet Petőfije. A székely őstehetségek egyik legnagyobbika volt a júniusban váratlanul elhunyt Márton Ferenc, festő- és szobrászművész. Nem hisszük, hogy sokan volnának, akik műveiből már ne láttak volna, ne csodálták volna azokat. A legszebb művei: *A gátkötő csiki székelek, Erdőirtás, Csikországbán, A birkózók, Petur bán, a budapesti honvéd és népfölkelő ezred hősi emlékműve, a debreceni honvédek hősi emléke, a szegedi Fogadalmi templom üvegfestményei, freskói és mozaikjai*. Mindezek örökbeeső hirdetői a magyar tehetségnek, tudásnak, nagyságnak és szellemi erőnek. Márton Ferenc szoborművei a világszerte elismert magyar katonai erények megrázó erejű felmagasztalása, a férfiuhi bátorság, erő és vasakarát gyönyörű egyszerűségbe-foglalása, a mozgás és az erő lenyűgöző szép szemléltetése. Márton Ferenc művészetét a székely föld ihlette. Halálával nagy veszteség érte a magyar kulturát. Mikor sirba tették, az őt búcsúztató egyik világhíres tudósunk mondotta róla, hogy a művészet Petőfije volt. Életét és munkásságát egy emlékalbum fogja megörökíteni, amelyben közel 100 szebbnél-szebb színes és mélynyomású képet illesztenek életrajzainak fejezetek közé. Hargitaváralja, jelképes székely község adja ki a könyvet, az a község, amelynek Márton Ferenc bírása volt. A könyvre előjegyzéseket a Stádium nyomda könyvtárusítási osztálya Budapest, Rózsa-utca 111. fogad el. Előjegyzésben az album ára a m. kir. csendőrség tagjai részére: 3 P és a postaköltség. Az albumot olvasóink figyelmébe ajánljuk, mert abból még jobban megismerik azt a mélyen, az ősi földben gyökerező szellemi gazdagságot, amely a most felszabadult székely testvéreinket 1000 éven át ősi földjükön megtartotta és óvta.

Megvirrad már, pajtás!...

*Kelet felől, pajtás,
Pirkad az ég alja,
Megvirradni készül
Az igazság napja,
Mire annyi vártunk
Húsz esztendő gyászán:
Véget ér már egyszer
A rabságos álom.*

*Ragyogó hajnalon
Kelünk — pajtás, — útra,
Az ős Hadak Útján
Menetelünk újra:
Szalontán delelünk,
Nagyváradon hálunk,
Át a Királyhágón
Erdélybe vágázunk.*

*Kincses Kolozsváron
Ér a másnap este,
Ám a vágyunk rajtáz
Tovább, szívrepesve;
Feltámad tüzein
A sok alvó vulkán,
Világítván nekünk
Csaba király útján.*

*Zágon felett csillag,
Ég boltján szivárvány,
Arrafelé tartunk
A Nemere szárnyán;
Felszállott a páva
Vármegyeházára,
Rab székely testvérünk
Szabadulására.*

*Ég már az ég alján
A hajnal rózsája,
Indulónkat fújja
A huszár istrázza:
— Kél az igazságos
Úristennek napja...
Irány: Erdélyország...
Pajtás!... Rajta! Rajta!*

EMLÉKEZZÜNK!

Csendőrök harca a betyárokkal 1862 szeptember 14-én.

Somogyvármegye Somodor község határában, a rácórsi pusztán van egy eldugott kis temető. A temető közepén van egy síremlék. Az alapzata már kopadozóban van, gazzal és fűvel benőtt. A kerítése dűledező, korhadt, girbe-görbe karókból van. Nem látszik rajta a gondozás, bár megérdemelné, mert négy csendőr bajtárs alussza alatta örök álmát, akik a betyárok üldözése közben elestek és ott temették el őket. Azóta van ott temető.

Az emlékoszlop keleti oldalán a következő bevézés van:

„Kötelességük hű teljesítésében, Az ország lakossáinak közbiztonságát, Úgy szinte személyét és vagyonát, Védve 1862-dik évi szeptember hava 14-dikén Rátor önvédelem után elesett

Vörös Gáspár
Lázár Ferenc
Tóth István
és
Teszárs János

Derék csendőröknek örök emlékül, Felállítva a 8-dik Cs. királyi csendőrezred tisztjei és bajtársai által“.

A nyugati oldalon ugyanez van németül. A déli oldalon: egy kereszt, tölgyfa levél koszorúval körül övezve. Az északi oldalon: két kard keresztbe fektetve, rajta a járőrtáska. A kardok kétoldalán egy-egy puská, és ezek felett, egy-egy sisak.

A nép emlékezetében megmaradt monda szerint úgy történt, hogy a mernyei csendőrök több napon keresztül figyelték a Rácórs pusztai csárdát, mert ez volt a betyárok (Patkó Bandi és társai) szórakozó helye.

Egyik este, azaz: 1862 szeptember 14-én a csendőrök már kifáradva, kiéhezve a figyelést beszüntették és a csárdásnál vacsorát rendeltek és halat ettek a csárdában. Vacsora közben, 11–12 óra között, a betyárok rájuk rohantak. A csendőrök a csárdából kiszorították a betyárokat a csárda udvarára. A betyárok közül egy azonban, mint figyelő, a csárda udvarán egy nagy szilfán volt és ez lövöldözött mind a négy csendőrré.

A négy csendőr a lövésektől megsebesült, ezt a betyárok kihasználta, a csendőröket megrohták és borzalmas módon halálra kínozták. Ott lehelték ki nemes lelküket az akkori közbiztonságért.

Patkó Bandi (valódi neve: Tóth János Jancsi) somogy megyei betyár volt. Vásárosbécen született. Az apja tizenhétéves kanász volt. 1862. év végén az elfogásukra kirendelt csendőrök és katonák Patkót a kiskomáromi erdőben megsebesítették. Ekkor Patkó arra kérte a társát, hogy lőjje agyon. Megtörtént.

A kiskomáromi temető szélébe temették el 1862. év végén. Így végezte be Patkó a pályafutását és nem lakolhatott meg a négy csendőr haláláért.

A síremlék fényképe szolgáljon bizonyosággal arra, amit elmondtam.

Valahányszor arra járok, mindig megnézem a sírt és síremléket és elgondolkodom előtte, hogy nehéz dolguk volt az akkori csendőr-bajtársaknak is és nemcsak a mostani, hanem ezen idők is követeltek csendőr-életet.

Rétvári János alhadnagy.

Kövendi Sándor csontosói őrsbeli próbacsendőr az orosz csapatok megfigyelése közben saját szuronyába esett és Ungváron 1914 szeptember 18-án meghalt.

Csatári Imre füzesabonyi őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az orosz harctéren, Homonnán, 1914 szeptember 25-én ragályos betegségben meghalt.

Gál András nagygáji őrsbeli csendőr az oroszokkal Fenyvesvölgynél vívott harcban 1914 szeptember 25-én elesett.

Pálfi János nagylucskai őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az oroszokkal Mikuliczynnál vívott ütközetben 1914 szeptember 25-én elesett.

Papp Arzén tiszthelyettest, a szirmabesenyői őrs parancsnokát, egy ellenszegülő 1932 szeptember 23-án Sajóbáonyban halálra sebezte. 1932 szeptember 25-én Miskolcon meghalt.

Szabó Dezső győri őrsbeli őrmester és járőrtársa, **Kiss Gábor** prótacsendőr motorcsónak elsüllyedése következtében 1933 szeptember 26-án a Dunába fulladtak.

Gajdán Mihály bárányosi őrsbeli csendőr a szerbekkel a bárányosi szigeten vívott harcban 1914 szeptember 27-én elesett.

Rosch Gyula csikszeredai szárnybeli próbacsendőr, az oroszokkal Mikuliczynnál vívott ütközetben 1914 szeptember 27-én elesett.

Devánszky János őrsvezető, címz. őrmester, a kókai őrs parancsnoka, 1909 szeptember 26-án Kókán egy orvtámadólól szenvedett sebesülésében 1909 szeptember 28-án Budapesten meghalt.

Kota Lajos újaradi őrsbeli és **Széll Ferenc** temesvári szárnybeli csendőrök az oroszokkal Alsó-vereckénél vívott ütközetben 1914 szeptember 28-án elestek.

Lankó Mór járásőrmestert, balmazújvárosi járás- és őrsparancsnokot 1913 szeptember 29-én Balmazújvároson meggyilkolták.

Szekeres Sándor őrsvezető, címz. őrmester, a cigánuli őrs parancsnoka, a románokkal vívott harcban a Koppen-hegyen 1916 szeptember 29-én elesett.

Ivácson Mihály őrsvezető, címz. őrmester, a berethalomi őrs parancsnoka, 1916 szeptember 29-én román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Németh József őrsvezető, címz. őrmester, a homoródszentmártoni őrs parancsnoka, 1916 szeptember 29-én Székelyszentmihálynál román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Imecs Péter nyugáll. csendőr, a brassói kerülethez beosztott népfölkelő és **Veress Géza** gyergyó-békási őrsbeli csendőr a románokkal 1916 szeptember 29-én Csehétfalvánál vívott ütközetben elesett.

Takács József lajtakátai őrsbeli csendőrt 1911 szeptember 30-án egy fegyveres csavargó a zurányi vasútállomás mellett agyonlőtte.

Mezei József és **Tiboldi Lajos** csikszeredai szárnybeli csendőrök 1916 szeptember 30-án a Tolvajostetőn román hadifogságba estek, ahol meghaltak.

Hantos János győri és **Kéri Pál** rédei őrsbeli csendőr, címz. őrmesterek, a románokkal 1916 szeptember 30-án Tordátfalvánál vívott ütközetben elesetek.

Már István nagymegyeri őrsbeli csendőr 1914 őszén az orosz harctéren elesett.

Farkas János nyugáll. őrsvezető, címz. őrmester, a verestorony-vámi őrs volt parancsnoka, a brassói kerülethez beosztott népfölkelő, a román betörés alkalmával, 1916 szeptemberben a Hargitán elesett.

Bürger Márton szikesfalusi őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az Orsova-körül harokban 1916 szeptemberben román hadifogságba esett, ahol meghalt.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Névtelen levélíró kinyomozása.

Beküldte vitéz **FARKAS ISTVÁN** alhadnagy (Budapest).

1932 július 8-án a b...-i rendőrkapitányság a n...-i őrsnek elküldött nyomozás végett egy levelet. A veszélyes fenyegetést tartalmazó, zsaroló levelet névtelen író írta az egyik magas hatóság vezetőjének. A névtelen levélíró a levélben életveszélyes fenyegetésekkel a hatóság vezetőjét bizonyos — hatáskörébe vágó — intézkedésekre akarta kényszeríteni.

Akkoriban az n...-i őrsparancsnoka voltam.

A névtelen levelet alaposan szemügyre vettem. A borítékon látható volt a postai bélyegző, magán a levélen a magas hatóság és a rendőrség vette mező bélyegzője. A bélyegzők keltjéből megállapítottam, hogy a névtelen levél több mint 6 hetes késéssel jutott az őrsre s így bizony nehéz feladat előtt állunk.

A nyomozást a névtelen levél alapos tanulmányozásával kezdtem. Tanulmányoztam a levelet a tartalom, a kézírás, a helyesírás, a fogalmazás szempontjából. A levél tintával, tollal volt írva. Helyesírása, fogalmazása jó volt, nem mutatott semmi megfogható jellegzetességet. A papír, boríték közönséges tucatáru volt. Támpontokat ez sem nyújtott. Magával a levél tartalmával sem mehett sokra. A levelet valami elégedetlenkedő háztelevásárló írhatta, tehát ezek között kellett a névtelen levélíró keresni. Ilyen azonban az őrskörletben, ahol egyik új település létesült a másik után, annyi volt, mint a tarka kutya s így ezzel a megállapítással sem mehett sokra. Másképp álltunk azonban a kézírással. Feltűnt a nagy „K” betűk egészen különös írásmódja. A levélben többször előfordultak ezek a betűk. Az említett jellegzetesség következetesen felismerhető volt valamennyinél. Mivel más kiinduló pontom nem volt, elhatároztam, hogy a postán, község házán és a bejelentő hivatalban a hivatalfőnökök engedélyével darabonként megnézek minden olyan ügydarabot, amelyet kézírással írtak, majd csak előkerül a jellegzetes nagy „K” betű és ennek alapján a tettes.

Június 9-én Barabás Ferenc törzsőrmesterrel kivezenyelttem magam szolgálatba a névtelen levélíró kinyomozására. Megkezdtük a postán és a bejelentőben a kéziratok átvizsgálását. Eredménytelenül. A község házára mentünk. Ott is megkaptam az engedélyt az összeírási ívek átnézésére. Itt több szerencsém volt. Rátaláltam a jellegzetes alakú nagy „K” betűre. „Meg van”, közöltem nagy örömmel a járőrtársammal. Nagy Károly* n...-i lakos a tettes. Keresztnevének „K” betűje volt az árulója. Megkértem az n...-i vezető jegyzőt, hogy Nagy Károlyt az előjáróság nevében szólítsa fel, hogy az általam összeállítandó kérdőpontokra, 24 órán belül adjon sajátkezűleg választ. Összeállítottam a kérdőpontokat úgy, hogy a nagy „K” betűt a válaszban sűrűn

Ki tudja?

Melyik a világ legnagyobb hajója?

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

kellett leírnia. A felszólításnak, melyet a jegyzővel együtt állítottunk össze, hivatalos összefűzés jellege volt s így nem kelthette fel Nagy Károly gyanúját. Az elkészített felszólítást kézbesítő ívvel a főjegyző azonnal továbbította.

Nagy sajátkezűleg már másnap pontosan válaszolt. A válaszban tökéletes szép nagy „K” betűket írt. Pontosan olyanokat, mint a névtelen levélben. Az azonosság még nem hozzáértő számára is annyira kézenfekvő volt, hogy szakértőre sem volt már szükség. Két községi előjáróval megjelentünk Nagy lakásán és ott úgy állítottam be a dolgot, mintha engedély nélkül való löfegyver tartása miatt feljelentették volna. Ezt a kis hamisságot az ügy fontosságára való tekintettel megengedtem magamnak. Felszólítottam, hogy adja elő a fegyvereit, mert különben kénytelen leszek a lakásán házkutatást tartani. Erre a figyelmeztetésemre Nagy önként kérte a kutatás megtartását. Házkutatást kétféle célból tartottam:

1. a névtelen levélben a levélíró a magas hatóság vezetőjét lelövésével fenyegette meg, tehát meg akartam győződni arról, hogy a fenyegetés beváltására van-e löfegyvere?

2. találok-e még olyan nagy „K” betűs aláírást, amit a bizonyításánál értékesíthetek?

Fegyvereket nem találtam, de találtam régi üzleti levelezéseken több teljes nevű aláírást, amelyeket elkértem Nagytól azzal az ürüggyel, hogy az üzleti ügyek nagyon érdekelnek, mert nyugdíjaztatásom után én is valamilyen üzletet szándékozom nyitni s akkor jó hasznukat vehetem. Nagy gondtalanul és olvasatlanul adta át a neki teljesen felesleges, de nekem annyira fontos „K” betűs aláírásait. A házkutatás végeztével felszólítottam, hogy kikérdezése végett kövessen minket a község házára.

Nagy nyomban velünk jött a község házára, anélkül, hogy gyanút fogott volna. Azt hitte, hogy csupán a fegyvertartás miatt ellene tett feljelentésről van szó.

A község házában felvettem a személyi adatait és a formáság kedvéért néhány kérdést intéztem hozzá a fegyvertartási ügyben, de azzal gyorsan végezve, előszedtem a névtelen levelet, a borítékot Nagy elé tettem és meglepően azt kérdeztem, mikor írta ezt a levelet? Nagy a levél láttára elsárgult, izzadni kezdett. Én a meglepetését gyorsan kihasználva, elővettem a nekem átadott üzleti leveleket és feltettem a kérdést, hogy vigyem-e írásszakértőhöz az összes iratait és a névtelenül írt levelét? Beismeri-e önként,

hogy ő írta a fenyegető levelet? Gyorsan közöltem vele azt is, hogy egyedüli dolog, amivel helyzetén enyhíthet: a beismerés. Nagy meg sem kísérelte a tagadást és mindent beismert. Előadta, hogy egy házhely vásárlási ügy nagyon elkeserítette. Akkoriban olvasta az újságokból a francia köztársasági elnök meggyilkolását. Úgy gondolta, hogy ez a legjobb alkalom a szóbanforgó magas hatóság vezetőjének fenyegető levelet írni, hogy a házhelyek ügyében adjon ki ármegállapítási rendeletet, mert nagyon sok szegény embert becsaptak a zsidók azáltal, hogy az olcsón összevásárolt házhelyeket uzsoraáron adták el. Levelében megfenyegette a hatóság vezetőjét azzal, hogy ha a rendeletet nem adja ki, rövid időn belül a meggyilkolt köztársasági elnök sorára juttatja.

Nagy ismételtelen kijelentette, hogy a levelet ön-elhatározásból írta, társai nem voltak. Nagyt ezután elfogtam és tényvázlattal a p...-i kir. ügyészségnek átadtam.

A névtelen levélírók kilétét a tapasztalatok szerint a legtöbbször nem sikerül megállapítani. Olyan esetekben, midőn a névtelen levélíró lelkét csupán kicsinyes, a legtöbb esetben nem is helytálló vádaskodás terheli, az eredménytelenségnek nincsen nagy jelentősége. Más az, amikor a névtelenül írt levél szövege — bűncselekményt tartalmaz.

Ennél az esetről pl. a levél szövege kimerítette a zsarolás kísérletét. A névtelen levélíró s egyben a zsarolási kísérlet tettesének kinyomozása elismérésre méltó, alapos munka volt. Tanulhatunk belőle.

A nyomozás kiinduló pontját a levélből kellett megtalálni.

Ilyent nyújthat:
a levélpapíros és boríték minősége,
a használt íróeszköz,
a levél borítékján levő postabélyegző,
a levélpapíron vagy a boríték belső részén esetleg található ujjnyom,
a levél tartalma,
a fogalmazás,
a helyesírás,
a külalak (pl. bekezdések, aláhúzások stb.), végül maga a kéz- vagy gépírás általában és részleteiben, jellegzetességeiben.

A leírt esetről a kézírás felismert jellegzetességei adták a nyomozás kezébe azt a kiindulópontot, amely eredményre is vezetett.

MEGNYILT:

FEJSZERELÉSI
=CIKKEK=

CSENDŐR BOLT

ÍRÓGÉP
KERÉKPÁR

XII., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 19. (A csendőr lakotanya szomszédságában) Távb.: 154-733.

Postai megrendelést késedelem nélkül elintézzünk. Kerékpárt és írógépet 12 havi részletfizetésre, minden más cikket vidékre egyelőre csak utánvét mellett szállítunk. Nyomtatványt egyelőre nem tartunk raktáron.

HALOTTAINK

L. Kiss Béla csendőr augusztus 31-én tüdőgyulladás következtében meghalt. A testületnél 1937-től szolgált.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:
Fülöp István tiszthelyettes (III. ker.), 1900—1927-ig szolgált,
Gönczi Lajos tiszthelyettes (VI. ker.), 1902—1926-ig szolgált,
Miklós Péter tiszthelyettes (IV. ker.), 1883—1907-ig szolgált,
Réti János törzsőrmester (I. ker.), 1909—1924-ig szolgált a testületnél.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

MAGYAR PAPIR- ÉS ÍRÓSZER SZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT
SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI
 BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.
 TELEFON: 12-43-08, 12-96-76

Tichler János

Nedves falak

szárazzáttételéhez

„SANIT”

habarcsfőmítő

Posnansky és Strelitz R. T.

BUDAPEST, V., ZSITVAY LEÓ-UTCA 13 SZÁM TELEFON: 12-28-29 12-82-85

Börcsök Mihály

ÖSKERESZTÉNY CÉG. HONVÉD KINCSTÁRI SZÁLLÍTÓ.

TAKARÉKTÜZHELYEK MESTERE

HADIROKKANT EMLÉKLAPOS FŐHADNAGY

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 109/c. ÜZEM: VIII., KOSZORÚ-U. 18. Tel. 13-88-44.

HIREK

Dícséretetek. A m. kir. III. honvéd hadtestparancsnokság a szombathelyi osztály állományából tábori csendőri szolgálatra vezényelt **Szabó Sándor IV.** törzsőrmestert, **Somogyi István** törzsőrmestert, **Mariton György** őrmestert és **Solymosi Gyula** csendőrt megdicsérte, mert a püspökladányi pályaudvaron az aratási szabadságos legénység utazásának irányításánál feladatukat fáradhatatlan szorgalommal, kellő eréllyel és nagy tapintattal teljesítették s ezzel a fegyveres erő tekintélyét emelték.

A 9. önálló dandár parancsnokság a szombathelyi osztály állományába tartozó és tábori csendőri szolgálatra vezényelt **Szabó Sándor IV.** tábori csendőr törzsőrmestert, mert mint csapatesendőrt tanfolyam előadó kiváló képzettség, felkészültség, hozzáértés és buzgalommal a m. kir. honvédség érdekében igen eredményesen működött, dícséretben részesítette.

A székesfehérvári II. csendőr kerület parancsnoka **Ilásházi Ferenc** tiszthelyettes okirattal megdicsérte, mert cseh megszállás alatt 1936. évben Fél községben elkövetett és 1500 P kár értékben akkor kiderítetlenül maradt lopás és orgazdaság 5 tettesét mint őrsparancsnok, járőreinek körült kintő és leleményes irányításával 90 órán át tartó nyomozással kiderítette, a bűnjelek egy részét biztosította, — mely tevékenységével nagyban hozzájárult örskörlete közbiztonsági viszonyainak megszilárdításához és a visszacsatolt felvidéki lakosság előtt a testület tekintélyének és megbecsülésének emeléséhez.

Amikor az előírásokat mellőzték. A r...i őrs egyik járőre lopás miatt két embert őrizetbe vett. Kísérés közben

**FÉNYKÉPEZŐ
GÉPEK**

**ÉS KELLÉKEK
SZAKÁLGÉZA
SZAKÜZLETÉBEN
V. DOROTTYA UTCA 11.**

papíráru, papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára

Budapest, VI., Ó utca 37. Tel.: 129-748

egyik gyanúsított kérte a járőrt, engedjék meg neki, hogy az úttól néhány méter távolságra levő házba vizet inni bemelessen. A járőrvezető a gyanúsított kérését teljesítette. Amikor gyanúsított a házudvarra beért, futásnak eredt és még mielőtt a járőr megakadályozhatta volna, az udvaron levő kútba vetette magát. A kút vize sekély volt, így gyanúsított nem fulladt a vízbe, onnan kimentették. Gyanúsított előadása szerint szegényében akart öngyilkos lenni.

Csendőregyének megsérülése. A mezőkovácsházai őrskörletben lévő egyik uradalomban Révész Ferenc tiszthelyettes jv. mezőkovácsházai őrsparancsnok és Bereczki Márton nt. törzsőrmester lopás ügyben nyomozott. Az ott elhelyezett ingóságok átvizsgálása alkalmával járőr egy kézigranátot talált, mire vonatkozól az egyik ott lévő katonát a jelenlétét, hogy a gránát nem éles. Az egyik katonát a gránátot a kezébe vette, majd elejtette, mire az felrobbant. A járőr mindkét tagja, öt katonát és egy polgári egyént megsebesült. A járőrvezető enyhébben, a járőrtárs súlyosabban sérült meg.

Halálos kimenetelű baleset. A somorjai gyalogőrs lak-tanyájában folyó hó 2-án, 15 óra 20 perckor Juhász János IV. próbacsendőr szolgálati fegyverével nagypihenő közben az őrsre beosztott és a lak-tanyába ugyancsak nagypihenőjét tartó Pammar József pótcsendőr tizedest véletlenül gondatlanságból agyonlőtte. Pammar pótcsendőr tizedes folyó hó 5-én 6 órakor a komáromi II. számú kórházban meghalt.

Gépkoesi baleset. A kassai nyomozó alosztály gépko-esija Kölesény községnél augusztus 30-án elütötte Farinecz Károly 12 éves köleseli lakost. Orvos megállapítása szerint sérülése 8–10 nap alatt gyógyul. A balesetet Farinecz vigyázatlansága idézte elő, aki egy fát szállító kocsiszlop mögött a kb. 30–40 km. sebességgel haladó gépkoesi elé ugrott. Csendőregyén nem sérült meg.

Csendőrségi Közlöny 18. szám. Szabályrendeletek. Csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. Vasúti csendőrök kiküldetési illetményei. Tűzifaellátás biztosítása. Tűzifaellátás biztosításáról szóló 5780/1940. M. E. számú rendelet végrehajtása. Tejszín forgalmának korlátozása.

A csendőrségi jutalmazási alapon felajánlott jutalékok: a budapesti I. kerületben: Szalontai Zoltán tiszthelyettes és vitéz Kalotai István csendőr együtt 5 P, Németh Lajos V. törzsőrmester és Pásztor József II. őrmester együtt 5 P, Kovács Sándor III. törzsőrmester 5 P, Zólyom János tiszthelyettes, Cselényi József törzsőrmester és Sisa József próbacsendőr

együtt 4 P 55 f., vitéz Szöllősi Lajos törzsőrmester és Nagy István csendőr együtt 3 P 10 f., Kálmán József tiszthelyettes és Kiss János csendőr együtt 6 P 96 f., Dani József törzsőrmester és Bakó János csendőr együtt 8 P 60 f., Kálmán József tiszthelyettes és Kiss József csendőr együtt 50 f., a székesfehérvári II. kerületben: Molnár József III. törzsőrmester és Boros Imre csendőr együtt 4 P 96 f., Pesei József törzsőrmester és Takács Endre csendőr együtt 12 P 42 f., Szekeres Lajos őrmester és V. Csepregi István csendőr együtt 8 P 36 f., Molnár Ferenc őrmester és Katona Lajos csendőr együtt 4 P 96 f., Biharszegi György tiszthelyettes és Kozma József próbacsendőr együtt 5 P, Horváth Imre törzsőrmester és Schweighard György csendőr együtt 5 P; a szombathelyi III. kerületben: Magyar Sándor tiszthelyettes, Varga József II. őrmester, Gázso János és Járás József csendőrök együtt 5 P, Csöngé István törzsőrmester és Gázso János csendőr 1 P 16 f., Csizmazia József csendőr 3 P 68 f., Aposfi István próbacsendőr 3 P 67 f., Major József tiszthelyettes és Szőke Ernő próbacsendőr együtt 2 P 28 f.; a szegedi V. kerületben: Sőki János és Juhos István törzsőrmesterek együtt 37 P 26 f., Németh Ferenc csendőr és Klipál János próbacsendőr együtt 53 P 20 f., Szabó György csendőr 11 P 05 f., Gurmái Imre őrmester és Keszthelyi Mátyás csendőr együtt 19 P 68 f., Hangodi János és Varró János őrmesterek együtt 69 P 60 f., Dóczi Gyula őrmester és Csete Sándor csendőr együtt 19 P 88 f., Ferenczi János őrmester és Sebők Rókus csendőr együtt 38 P 94 f., Lukács Ferenc csendőr és Timár László próbacsendőr együtt 9 P 44 f., Sövény Sándor törzsőrmester 1 P 02 f.; a debreceni VI. kerületben: vitéz Kéki Gyula tiszthelyettes 1 P 29 f., Szabó Elek törzsőrmester 46 f., M. Kovács Sándor őrmester 43 f., Bagdi Lajos csendőr 47 f., Tódor Kálmán csendőr 44 f., Kerékgyártó Imre próbacsendőr 1 P 29 f.; a miskolci VII. kerületben: Szalagyi András tiszthelyettes 34 P 66 f., Kapui Károly és Tószegi Barnabás csendőrök együtt 1 P 95 f., Varga János tiszthelyettes és Palkó András csendőr együtt 8 P 06 f., Deák Antal tiszthelyettes és Berecz Márton csendőr együtt 4 P 96 f., Erdész József őrmester 9 P 94 f., Nagy Árpád őrmester és Sáfrány József csendőr együtt 8 P 20 f., Szekrényes Pál törzsőrmester és Sass István próbacsendőr együtt 5 P, Gönczi Ferenc csendőr és Dudás Ferenc próbacsendőr együtt 5 P, Szaniszló Dániel törzsőrmester és Gál András csendőr együtt 5 P; a kassai VIII. kerületben: Fenyves Lajos őrmester és Burukai Mihály csendőr együtt 4 P 70 f., Vida Antal törzsőrmester és Kálmánchelyi András őrmester együtt 3 P 22 f., Szilágyi Imre és Kovács Sándor csendőrök együtt 3 P 84 f., Karácsony Tódor törzsőrmester 13 f., Pajer András

Alapítási év: 1921

Telefon: 144-192

KOZÁK ANTAL

ezüstkoszorús mester. Kardműves- és lakatosüzem

FÉMCSISZOLÁS, CHROMOZÁS, NIKKELEZÉS, AUTÓGÉNHEGESZTÉS
Budapest, VIII., Üllői-út 58. (Futó-u. sarok. villamosmegálló)

A „**TURUL**” stencil, festék, szénpapír, indigó egyedárúsítója, kellék kereskedés
őzv. VARGA SÁNDORNÉ,
Budapest, IV., Semmelweis-utca 25. sz. Telefon: 180-675.
Postatakarékpénztári szám: 24205.

Gydrak: Schlaggenwald
és Chodon.

LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁSA

Haas és Czizek kft.

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZAR-ÚT 23. • TELEFON: 111-851.

Akkumulátorok**Szárazelemek**

minden célra

Sziklai és Társa

Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 9.

Távbeszélő: 135-143.

A m. kir. Belügyminisztérium Rádióállomása,
A m. kir. Csendőrség állíttója**Winkelmayer Károly**

Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 28/a. Tel.: 144-673.

Varrógép kerékpár rakár. Nagy javító műhely.
Phönix varrógépek családi használatra és minden iparág részére.

A világhíró **NIFE** akkumulátorokat
és szárazelemeket gyártja:
NIFE akkumulátor és villamossági rt.
Budapest, IX. ker., Vaskapu-utca 20. szám.

TÁMOGASD

HANGYA

SZÖVETKEZETET, MERT EZZEL
magad és családod
JÓLÉTÉT MOZDÍTOD ELŐ

próbacsendőr 14 f., Veres László és Szabó Pál csendőrök együtt 7 P 40 f., Danyi Ernő csendőr 1 P 70 f., Fazekas József próbacsendőr 1 P 69 f., Lengyel Imre törzsőrmester és Uhrin Vilmos próbacsendőr együtt 30 f., Szalnak Sándor próbacsendőr 60 f., Török János csendőr 18 f., Csordás János csendőr 44 f., Harmati János törzsőrmester 64 f., Fekete János próbacsendőr 65 f., Juhos Benjamin törzsőrmester 36 f., Balázs Gábor törzsőrmester és Csikós Imre csendőr együtt 3 P 80 f., Fagyal József törzsőrmester 26 f., Lokadi Sándor csendőr 27 f., Varga József őrmester és Delencsi Béla csendőr együtt 5 P 40 f., Kerecsi László törzsőrmester 2 P 75 f., Márki Ferenc csendőr 2 P 76 f., Márton Kálmán, Vég József csendőrök és Szász József alhadnagy együtt 75 f., Matyasovszki János törzsőrmester és Megyeri Antal csendőr együtt 52 f., Karikás György törzsőrmester 1 P 76 f., Csapó János próbacsendőr 1 P 50 f., Erdős Jenő és Almási István csendőrök együtt 30 f., Kertész János törzsőrmester 1 P 08 f., Lelkes Miklós törzsőrmester, Gulyás Gábor csendőr és Szabó Miklós törzsőrmester együtt 3 P 27 f., Vida Antal tiszthelyettes, Szoboszlai István őrmester és Kohány János csendőr együtt 1 P 50 f., Kunhalmi Gergely és Szilágyi Imre őrmesterek együtt 1 P 50 f., Molnár János őrmester és Gonda András csendőr együtt 66 f., Dobos György tiszthelyettes és Várnagy Imre törzsőrmester együtt 1 P 12 f., Ugyán Mihály próbacsendőr 1 P 13 f., Takács Mihály törzsőrmester 49 f., Tar Lajos csendőr 50 f., Kemény Gyula tiszthelyettes és Csábori József próbacsendőr együtt 22 f., Király Sándor csendőr 37 f., Tóth János csendőr 38 f., Kovács József őrmester és Kerékes József próbacsendőr együtt 20 f., Orbán Gábor törzsőrmester és Mozsár József próbacsendőr együtt 2 P 70 f., Tóth Miklós tiszthelyettes és Zsirai László próbacsendőr együtt 60 f., Czambai István törzsőrmester 30 f., Zsadányi László tiszthelyettes és Lengyel Imre törzsőrmester együtt 1 P 18 f., tetten-érői és feljelentési jutalékokban részesültek. A jutalékok valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A felajánlott összegeket a honvédelmi miniszter úr elfogadta.

A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett Magyar Szárnyak szeptemberi első száma most jelent meg. A lap vezetőhelyen közli Erdély többszínű térképét és bejelenti, hogy a repülés nagymérvű fejlődésére való tekintettel ezután mélynyomással és minden hó 1-én és 15-én fog megjelenni. A légikronikát most is Bisits Tibor repülő-

őrnagy írta. A lap bemutatja a német légierők munkáját és a magyar légierők sok eredeti felvétele mellett megtaláljuk a magyar tűzérősről és a vízierősről szóló páratlanul érdekes felvételeket is. Az aktuális cikkeknek kívül a szokásos rovatok most is bő tartalommal jelentek meg. A lap ezenkívül két repülőregényt folytatásokban is közöl. A Magyar Szárnyak mindenütt kapható, ára csak 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VIII., Üllői-út 12.) kívánatra ingyen küld.

A kihágások és felsőbíróági határozatok. Írta: Tusnádi Elthes Gyula dr., egyetemi m. tanár, a Kihágási Tanács büntetőbírája. A törvényekbe és miniszteri rendeletekbe ütköző kihágások, döntvényekkel és magyarázatokkal. I-II. kötet, összesen 1085 oldal. Teljes vászonkötésben csendőröknek kedvezményesen 16 pengő és 82 fillér postaköltség. Fizethető négyhavi részletben is befizető lapokkal. Megrendelhető a szerzőnél, Budapest, XI., Fadrusz-utca 4. IV. 2.

Munkaalkalom. Nyugdíjas csendőr házaspár, esetleg egy-két kisebb gyermekkel magán villában házfelügyelői állást kaphat. Teendő a kert és a lakás gondozása. Egy szoba konyha lakás rendelkezésre áll. Jelentkezés akár személyesen, akár írásban övegy dr. Fabinyi Rudolfné egy. tanár övegyénél, Budapest, II. kerület, Hidegkuti-út 77.

Pinczés János őrmestert, ki 1936-1937. évben a mosdósi őrsön szolgált, keresi Takács Endre csendőr. Címe: II. honvéd hadtest törzs, Tábori posta 52.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnokok. A budapesti I. kerületben: Polgár István tiszthelyettes; a székesfehérvári II. kerületben: Sebestyén József tiszthelyettes.

Előléptetés: őrmesterré: a budapesti I. kerületben: Kardos István csendőr.

Véglegesítették: a szombathelyi III. kerületben: Szentmártoni József, Kőfalvi Sándor; a pécsi IV. kerületben: Haffner Ferenc, Farkas László, Németh József VIII.; a debreceni VI. kerületben: Pekár Imre, Mészáros Pál, Sarkadi György, Németh György, Gombik József, Tanczos Imre, Hornyák Jeremiás, Tóth Mihály, Szanka Jenő, Hetesi János, Lajkó István, Varga György, Horváth Rezső, Szakáll Imre, Kuharik Pál, Nagy Sándor, Kovács Sándor, Morvai Mihály, Szücs Imre, Kovács Lajos IV. és Puha Dénes csendőröket, a próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek: Apór József őrnagy Kovács Katalin Magdolna úrhölgygel Ipolyváson; a budapesti I. kerületben:

HÁLÓK, EBÉDLŐK, KOMBINÁLT
SZOBÁK, KONYHÁK, ELŐSZOBÁK.
FIZETÉSI KEDVEZMÉNNYEL.

KERESZTYÉN ÜZLET.

Vidékre ajánlatot küldök!

BAKONYI S.-NÉ
VERPELÉTI-ÚT 5. SZ.

06-08 VILLAGOS VÉGÁLLOMÁS

Légoltalmi

tömlők, kabátok

BUDAKALÁSZI TEXTILMŰVEK RT.

Budapest, V. Wekerle Sándor-u. 11.

Előléptetéséhez gratulálunk!

További gyorselőrehaladást és eredményes munkát kívánunk Önnek, amelyben megbízható. hűséges munkatársa lesz Önnek Continental írógépünk, melyet mérsékelten szabott, kedvezményes árban, kényelmes részletfizetésre is megvásárolhat.

GOY és KOVALSZKY

Budapest, V., Nádor-utca 11.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden lékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

Igyunk Kneipp malátakávét!

Ezt Kneipp maga adta az emberiségnek

Nagy Endre csendőr Frank Máriával Budakeszin, Naszvadi József tiszthelyettes Pien Etelkával Budapesten, Bognár Lajos őrmester Goldfinger Ilona Máriával Nagykanizsán; a székesfehérvári II. kerületben: Kovács László törzsőrmester Sarok Évával Csákszentimre; a szombathelyi III. kerületben: Kiss Lajos II. törzsőrmester Ferenczi Margittal Keszthelyen, Adorján József törzsőrmester Bursics Erzsébettel Szombathelyen; a pécsi IV. kerületben: Márki Kálmán törzsőrmester Kis Margittal Bogádmindszenten, Király József törzsőrmester Grosz Erzsébettel Siófokon, Pinczés János őrmester Déri Juliannával Bátorfán, Hargitai István őrmester Varga Margittal Csurgón, Sipos István őrmester Mundveiler Irénnel Pálán; a szegedi V. kerületben: Rátkai Sándor őrmester Fekete Mária-Magdolnával Kiskunfélegyházán; a miskolci VII. kerületben: Sücs József III. tiszthelyettes Gyenis Jolánnal Szentdienesen, Holló János őrmester Hollandi Borbálával Karancsbeszén, Fekete István őrmester Bódis Erzsébettel Jászárokszálláson, Deák István törzsőrmester Horti Piroskával Jászberényben, vitéz Kocsis Ferenc II. őrmester Lévai Piroksa Juliannával Kiskunhalason, Dombóvári József őrmester Szalkai Erzsébettel Nagykátán.

Született: a budapesti I. kerületben: Csik Ferenc tiszthelyettes feleségének Éva-Julianna leánya, Soós János törzsőrmester feleségének Izabella leánya, Fekete József II. törzsőrmester feleségének Gábor-László fia; a székesfehérvári II. kerületben: Juhász Gábor tiszthelyettes feleségének Miklós-Tibor fia, Bánya László törzsőrmester feleségének László-Ottó fia, Zsigrai Ferenc törzsőrmester feleségének Ferenc-József fia, Egri Sándor törzsőrmester feleségének Ilona leánya, Kovács Mátyás törzsőrmester feleségének Angyalka leánya, Kutj József tiszthelyettes feleségének József fia; a szombathelyi III. kerületben: Pethő István tiszthelyettes feleségének Olivia leánya, Békési János törzsőrmester feleségének Pécsi IV. kerületben: Hazafi Pál tiszthelyettes feleségének Győző-Pál fia, Horváth Gyula II. tiszthelyettes feleségének László fia, Horváth József XIII. őrmester feleségének Zoltán-István fia; a szegedi V. kerületben: Baglyas János tiszthelyettes feleségének Tibor-Károly fia; a debreceni VI. kerületben: vitéz Kolosbosi Gyula törzsőrmester feleségének Magdolna-Etelka leánya; a miskolci VII. kerületben: Szalóki Lajos tiszthelyettes feleségének Lajos fia, Veres József tiszthelyettes feleségének József fia.

Halálozás. Takács Imre II. törzsőrmester felesége szül. Egyed Irén, Kutasi Imre törzsőrmester Katalin leánya meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és felhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul. A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatát a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jellegét nem

Óra, Ékszer- | BALINT ISTVÁN
ÁRU NAGY RAKTÁR
PÉCS. (SZINHÁZZAL SZEMBEN)
SZAKSZERŰ JAVÍTÓ ÜZEM. CSENDŐRÖKNEK ÁRENGEDMÉNY!

TÖRVÉNYEK és RENDELETEK gyűjteménye

Nélfközlöhetetlen törvénygyűjtemény a csendőrség részére! Ára 8.80 pengő.
Megrendelhető kizárólag a

MARTINEUM
KÖNYVKERESKEDESBEN
SZOMBATHELYEN

A Felvidék legnagyobb és
legolcsóbb cipő és harisnya
beszerzési forrása.

CIKTA
KASSA, Fő-utca 33.

Lábapolási osztály, harisnya javítás, cipő javítás

FEINER GYULA

Márkus órák
arany, ezüst ajándék tárgyak megbízható
kivitelben. Kedvesítő fin. feltételek, szakse-
rű javítások. • Keresztény magyar hitet.

ÓRÁSÉKSZERESZ
SZOMBATHELY
GRÓF SZÉCHENYI-UTCA 6

KERÉKPÁR (alkatrészek) RÁDIÓ, (összes márkák) CSILLÁR
Kedvező részlettel
Megbízható kiszolgálás: **Viczana Sándor**
Szakszerű elismert javítóüzem.
VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 3. • Telefon: 47.

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG”
R-T DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 ártalban nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelenti fizetési kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁR-
LÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYÚJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István
Bpest. VI., Teréz-kt 4, Tel.: 118-194

BUTORT

csak **ROYALNÁL** végy
Baross-utca 34.
Részletre is! Budapest

felől meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatti válaszlaponk.

Magánlevelet nem trunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lexikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrtiszt részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: felév. A nyugállományú csendőrtiszt részére az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámlájára befizetni

Címváltozást mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapon tegyék.

Sz. J. Ivánc. Mint gyári munkástól öregségi járulékra levont összeget az 5620/1928. M. E. számú rendelet 10. §. értelmében nem követelheti vissza. Levélben nem válaszolunk senkinek, a 20 filléres bélyeget lapunk javára írjuk.

Száraz év. Élete egyik legfontosabb és legnehezebb kérdésében kér tőlünk tanácsot. A bizalmát köszönjük, készségesen válaszolunk, mert egyik kötelességünknek érezzük a segítségnyújtást. Ügye a kölcsönös bizalom alapján intézhető csak el kedvezően. Ez, úgy látjuk, nincs meg a másik félnél, a menyasszonyánál. Önnek nem hisz, határozottan nem hisz. Másoknak inkább. Ön azt mondja, hogy a híresztelésnek semmi alapja. Ezt Ön tudja legjobban. Ha így van és ezt már megmondta a menyasszonyának és az nem hisz Önnek, akkor

nincs mit keresniök egymás mellett. A bizalmatlanság ellenére erőszakolt házasság feneketlen méregbánya, gyilkos levegőt árasztó világ, ahol mind a két fél elpusztul. Megöli lelkiüket a fájdalmasan érzett hamis vádaskodás, a rettenetes egymás szavaitól, amelyekben a hangúly a szakadatlan gyanúsítás. Se a szó, se a kenyér nem ízlik ilyen világban. A bizalmatlanságból a gyűlölködés ocsmány fája sarjadzik. Miért idekiváncozni? A bajtárs is csak akkor nevezheti magát valóban annak, ha őszinte, nyílt, kitárt lelkű, hát még egy élettárs, a gondok kötörője, az örömeik szerencsés gazdátársa, az, akinek csendőrrát meg nem szűnő, meleg szeretettel kell hazavárnia! Soha ne kíváncsozzanak ide. Még egyszer mondja meg menyasszonyának, hogy miképpen áll a régi ügy, hogy minden, amit hall, hazugság, hogy Ön tiszta ragaszkodással van iránta: válasszon! Ön már választott, Ön a nyugodt életet, békés családi otthont választotta s ha ide ő nem vágyakozik, köszönjön, de ne könyörögjön és menjen el a háztól. Így kell tennie akárhogy fáj is. Még mindig kisebb ez a fájdalom, mint lenne az, amj érné, ha leendő élettársa bizalmatlanul, gyanakodva élne a házában. Most már az Ön kezében az Ön sorsa!

A. L. 1. A katonai szolgálati idő igazolására nézve tájékoztatást talál lapunk ezévi számainak 346. oldalán „Sz. I. Tamási”, 269. oldalán „V. A. Pálháza” és 1939. évi számainak 835. oldalán „12.345” jelű üzeneteinkben. A kért parancsnokság irattára ismeretlen helyen van. 2. Bizony nagy kárt okoztak a nyulak a gyümölcsösökben, de ezért kártérítést nem követelhet, mert az 1883. évi XX. t.-c. 7. §. csak a fővadász (szarvas, dímvad) által okozott károk megtérítéséről intézkedik.

1111. Kérvényét a H. M. úrhoz beadhatja. Hogy lesz-e eredménye, azt nem tudjuk. A kért cím: Sopron, Deák-tér 31. I. em. Mások keltezzék és írja teljes névvel alá a levelet.

S. O. S. Tévedés van a dologban. A másik „S. O. S.” jelű csendőrt kérdeztük meg, aki 1939. II. 5-én keltezte a levelet Örszentpéteren. Helyette Ön felelt, de szívesen vettük ezt is. Örülünk, hogy megállja a helyét és boldogul. Igen helyeseljük, hogy nem dobja oda a biztos jelent a bizonytalan jövőért. Hígyje el, sok bajtársnak okozott már jóvá nem tehető csalódást a könnyelmű lépés: a kötelező meg nem új-

Klekner Lászlóné

ASZTALOS, LAKATOS, VASSZERKEZET és REDŐNYGYÁRA
BUDAPEST, X. BÁNYA-UTCA 6
TELEFON: 143-001. BAROSS SZÖVETSÉG TAGJA.

SZÉKESFEHÉRVÁR:

ZALKA LAJOS

EGYENRUHÁZAT SZÉKESFEHÉRVÁR, Színház épület.
FELSZERELÉSI CIKKEL — TELEFONSZÁM: 8-12. —
URI SZABÓSÁG A magyar királyi csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Divatárukat, szövetet, vásznat, női és gyermekabátokat, szőnyeget és függönyt

DEÁK TESTVÉREK cégnél

Székesfehérvár, Károly király-tér 2. vásároljunk.

Szabott árak. Kedvező fizetési feltételek. Alapítási év 1843.

Kerékpárt, írógépet, rádiót, csillárt
A L K A T R É S Z T

NAGY LAJOS-NÁL

SZÉKESFEHÉRVÁR, KOSSUTH-U. 8.
Megbízható keresztény cég.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

**REGÉNYI óra
REGÉNYI ékszer
REGÉNYI javítás**

MEGBÍZHATÓ!

Alpakka evőeszközök és ajándéktárgyak. Kedvező fizetési feltételek.

KERESZTÉNY CÉGI

SZÉKESFEHÉRVÁR, Kossuth-u. 2.

Mi **BÚTORT** a legegyszerűbbtől a különleges kivitelig
FEKETE VILMOS mabátor asztalosmester
bátorságnakából vásárolunk

Székesfehérvár, Színház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Mélytányos árak! Kiváló munka!

Fényképészeti cikkek

és minden drogériai áru

ALBA drogériában

SZÉKESFEHÉRVÁR.

tása. Ha egészségi állapota miatt nem bírja a külszolgálatot, kérje irodai alkalmaztatását, hivatkozva arra is, hogy a csapatnál számvivő altiszti iskolát végzett. Ami nősülését illeti, nem akarjuk lebeszélni a tervezett kérvény benyújtásáról, bár az a véleményünk, hogy alaposan meg kell fontolni a dolgot. A sietségnek nem sok értelme lenne így.

Előre. Kettőjük közül a hosszabb szolgálati idővel rendelkező a rangidős. Hogy milyen adatok szolgálnak alapul a rang meghatározásánál, megtalálják „A m. kir. csendőrlégénység előléptetésére vonatkozó rendelkezések” 9. pontjában.

Aranykalász. Várjon türelemmel. Ha a folyó évben nem kapná meg, jelentse szárnyparancsnoki szemlén.

Igazság. Az étkezési időhöz a szolgálatban nem álló közgazdálkodási tagoknak alkalmazkodniuk kell. Képzeld csak el, mi lenne, ha mindenki más időben követelné az étkezését. Olvassa el lapunk folyó évi 2. számának 61. oldalán „Előre” jellegű üzenetünk 3. pontját.

Más büne. Ha egyébként megfelel az illető, aligha lesz akadály a velünk közölt eset. Jelentkezzék csak!

K. S. G. Az a kérdés, hogy a lakóhelye nem tartozik-e közigazgatásilag ahhoz a városhoz, melyben szolgálatot teljesít. Ez nem állapítható meg a leveléből, pedig ez a lényeg és nem a távolság. A gyakorlati pótdíjra — ami Önnél napi 1 pengő — abban az esetben van igénye, ha állandó lakóhelye nem esik össze a szolgálatteljesítés állomáshelyével.

Hullám. 1. A Szt. 16. melléklete olyan kihágás feljelentéséről szól, melynél névszerinti sértett nincs. A Bn. 51. §-ába ütköző tulajdonelleni kihágás nem ilyen s ezért ott a tartalomkivonatnál a sértettet is feltüntetjük. 2. Az a szabályszerű egyenruha, amelyet most visel. Minden módosításról idejében értesül.

T. P. Ötveny. A Cs—20. Határozványok 29. pontjának a) alpontja az egészségügyi szabadságon lévőkre is vonatkozik tekintet nélkül arra, hogy milyen tartamú a szabadság.

Felvidék. Felemelt napibetétet csupán a *közzgazdálkodás* etkezésében résztvevő egyes csendőregyének fizetnek (Cs—20. Határozványok 26. p.). *Közétkezésnél* felemelt napibetétet nincs (Cs—20. Határozványok 16. és 17. §.). A közétkezésben való részvételre kötelezettek távollétük, tehát külszolgálatuk idejére is — a 29. pont d) alpontjában felsorolt esetek kivételével — étkezési pénzüket csak 20% levonásával kapják vissza. Így intézkedik a 123. pont.

Kolozsvár. A választ megtalálja lapunk 1939. évi számainak 318. oldalán „CCCCC.” és 353. oldalán „Kanyar” jellegű üzeneteinkben.

Délvidéki csendőr. Úgy a rangosztályba nem sorolt havi-díjasok (alhadnagy, tiszthelyettes), mint az altisztek a legénységi állományba tartoznak, lényegi különbség köztük nincs. A B. mintájú igényjogosultsági igazolvány elnyerése nem a

rendfokozattól, hanem az iskolai végzettségtől (4 középiskola) és részben a szolgálati időtől (6 betöltött év) van függővé téve. A középiskola IV. osztályának elvégzése nélkül csak A. mintájú igazolványra tarthat számot. Az útmesteri álláshoz ez nem elégséges, B. vagy C. mintájú igazolvány szükséges. Olvassa el erre nézve lapunk 1939. évi 11. számának 393. oldalán „A munka nemesít” jellegű üzenetünket. Nyugállományú csendőr nem részesülhet nyugdíján kívül egyéb ellátásban az útmesteri tanfolyam alatt.

1919. évi. A volt munkácsi 11. honv. gy. ezred irattárának hollétéről nem áll adat rendelkezésre. Kérdezze meg a munkácsi honv. állomásparancsnokságtól. Jászberényben ennek az ezrednek csak valamely kiküldönített része lehetett. Ugyancsak a nyíregyházi honv. állomásparancsnokságnál érdeklődjék az ottani régi irattár felől. A volt egri 12. honv. gy. ezred irattárát a debreceni vármegyei katonai parancsnokság őrzi.

Remény. Az egészségügyi szabadság nem számít be a rendes szabadságba.

Nádas. Mult számunk hasonló jellegű üzenetének lényege az volt, hogy a táskaelelmest a nemtényleges tagnak is el kell fogadnia. Ha azonban ezt nem kap, vagy tovább nyulik a szolgálat, méltányosnak tartjuk a napibetét visszatérítését. Lényegében az Önök — egyébként helyes — megállapodása is ugyanez. Ami levelének másik részét illeti, megjegyezzük, hogy felsőbb helyről szabályozott kérdéshez nem szólunk. Megnyugtattuk azonban, hogy ez a szabályozás Ön által nem ismert tekintetek figyelembevételével is történt.

Osztahóra. Leveléből úgy látjuk, hogy 1935 december 31-ig módjában állott volna a nősülési kérvényt benyújtani. Kimerítően írja meg nekünk az okokat, ami miatt ezt elmulasztotta. A vonatkozó rendeletet annak idején kihirdették, arról kellett tudnia, 1935 nyarán adták ki. Igyekezzünk segíteni.

Z. I. Kiskunhalas. Az engedély már útban van, legyen nyugodt. Sok szerencsét kívánunk.

Pécs. Dr. Molnár Imre Bihar vármegye főispánja, székhelye Berettyóújfalun.

K A P O S V Á R:

**BUTOR-t,
KOVÁCS-**

szőnyegot a csendőrség tagjai kedvező
fizetési feltételekkel, megbízható min-
őségben

tól vásárolhatnak KAPOSVÁR, Fő-u. 20.

**KERÉKPÁR, fegyver, pisztolyok, lőszer,
sportcikkek** megbízható bevásárlási helye

Mihalicsko Károly

aranyéremmel kitüntetett puskműves. Kedvező fizetési feltételek. A csend-
őrök ellásmert bevásárlási helye. **KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 22. SZÁM.**

RÁDIÓ,

csillár, gramophon és villamossági felszere-
lések megbízható bevásárlási helye

ERDŐS PÁL

A m. kir. csendőrség
tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Hivatkozunk a Csendőrségi Lapokra.

OSZTÁLYSORSJEGYET

Töröknél

vásároljunk

Az új sorsjáték nyereményhúzásai

október 19-én

kezdődnek.

Egész sorsjegy P 28.-, Fél sorsjegy P 14.-

Negyed sorsj. P 7.-, Nyolcad sorsj. P 3.50

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZ R.T.

Budapest, IV., Szervita-tér 3.

Standard Villamossági R. T.

Távbeszélő-távíró- és rádióberendezések gyára

BUDAPEST, XI., FEHÉRVÁRI-ÚT 70. TEL. 257-257 HÓROZAI

D. J. A csendőr tisztikar kiegészítése a Ludovika Akadémia útján történik. A pályázati hirdetményt évente április hó körül teszik közzé a Honvédségi Közlönyben. A folyó évben már elkészült, kísérelje meg esetleg a jövőben.

S. S. A volt cs. és kir. 5. hegyitűzér pótkeret irattárát a győri vármegyei katonai parancsnokság őrzi. A kéreztet másik alakulat irattára elszakított területen maradt, ahhoz nem juthat.

KÉZIRATOK. FENYKÉPEK.

B. M. alhdgy. Székesfehérvár, B. L. thts. Szombathely, T. J., Sz. E. őrm. Szikszó, Sz. A. thts. Ipolykeszi, Lébény, V. I. II. thts. Érsekújvár, R. J. alhdgy. Kaposvár, K. K. alhdgy. Szeged. Türelmet kérünk, sorra kerülnek.

Indulásra készen. A képet nem használhatjuk, mert: 1. a gyermek lába lóg a leeresztett kengyel fölött, 2. a gyermek a nyeregkapába kapaszkodik, mintha félne. Csendőrgyermek így nem ül a lovon!

Balaton. Egyik-másik jó, eltettük, alkalomadtán felhasználjuk. Beállított képei nem jók, nagyon is erőszakoltak.

Tóth csendőr. A kerületi parancsnok úr megdicsérte a Csendőrségi Lapokban kifejtett munkásságáért s ezért Ön hálás szavakat ír hozzánk, mert ez Önnek nagyon jólesett. Megmondjuk őszintén, hogy e dicsőretnek mi is örülünk, mert ez minden olvasó számára buzdítás, a lapunknak pedig minden olvasója egyúttal munkatársunk is. E lap munkatársának lenni viszont szép hivatás szolgálatát jelenti. Örömmel látjuk máskor is.

K. F., Szolnok, Jó, átfésülve sorra kerül.

Mindent érted hazám. Jó gyakorlati érzék, helyes elgondolás vonul végig nagy szorgalommal összeállított munkáján. Igyekezzünk sorát ejteni.

1886. M. J. Igaza van, a Cs. K. mellékleteként kiadott sok törvény és rendelet állandó lapozgatására, olvasgatására szükség van, mert különben a csendőr szemelattára játsszák ki a törvényt. Igen hasznos munkát végzett azzal, hogy a keresztény emberek neve alatt üzött, tulajdonképpen pedig zsidó láncoló terményszállításokról lerántotta a leplet s ezzel az 1939. évi IV. tc. 13. §-ának utolsó bekezdése, illetve 26. §-a szerint minősülő vétségek egész sorát alapította meg. Sajnáljuk, hogy munkáját helyszüke miatt nem közölhetjük.

Kérdés, íráskészsége igen jó. Előző cikke — melyről mult számunkban írtunk — jobb, mint a mostani. Ez kissé mesterkelt, erőltetett, de ez nem baj, minden írás nem sikerül egyformán. Keressen fel máskor is, szívesen látjuk.

KERESZTÉNY MŰASZTALOSOK BUTORCSARNOKA

Budapest, IX., Üllő-út 19. Telefon: 181-591.

Üzem: Újpest, Ösz-utca 41. Tel: 295-632.

Cégtulajdonosok: Szőke Pál és Lukács József. Hálók, Komb. szobák, Ebédlők, Konyhák, Úri szobák, Új bútorok. Stíl bútorok dús választékban saját, vagy adott tervek szerint is készítenek saját üzemekben, Fizetési kedvezmény!

SZILÁGYI ELEK KÉSZÁRUÜZEM

BUDAPEST, VIII., BÓKAY JÁNOS-UTCA 41. SZ. • TELEFON: 134-893.

Postatakarékpénztári
csékszámla: 54.402.

A nyilvános sajtóban való működést sok oknál fogva nem ajánljuk. Szépirodalmi munkához előzetes engedély nem kell.

S. ny. alhdgy., Dunavecse. Érdekes írás, sajnáljuk, hogy helyszüke miatt a szakcikkeknek kell elsősorban helyet biztosítanunk.

Csendőrelét. Így van ez: a „napsugaras szabadság” és a „kis menyasszony” könnyen lázba hozza a fiatal csendőr szívét, de azért verset nem muszáj írni. Nem közölhető.

44.44. Tiszteletreméltó érzések, de a vers nem sikerült.

Sántha J.-né. Milyen gyönyörű gondolatai vannak! Igazi magyar szív szól szép szavaiban. Üdvözljük. A vers gyenge, ezért nem közöljük.

Nőtincs. Meleg érzéssel telt versét itt közöljük.

ÖREG CSENDŐRÖK BEVONULÁSA.

Örvendünk, hogy végre számításba jöttünk,

Hazánk érdekében beosztást nyerhettünk.

Hatvankettedik hadkiegészítőbe,

Százhet zászlóaljhoz Nőtincs községébe.

Ismét felvehettük küki-mundérunkat,

Elég választékos szeges bakancsunkat.

Próbálgattunk benne négyet, ötöt, hatot,

Melyet alhadnagy úr oly lelkesen adott.

Csendőrhöz illően meg-meg illesztgettük,

Bakancsunk patkóját jól össze ütöttük.

Megelégedetten vigyázzba vágódtunk,

Ezzel befejeztük készenlét aktusunk.

Csillogó harmatos őrös őszi tájon,

Halvány napsugaras üde rónaságon,

Ismét portyáztatunk meglegedetten,

A ténylegesekkel szépen elvegyültünk.

A szolgálat után el-el elmélkedünk,

A szép őszi tájra búsan széttekintünk.

Ősi szép hazánkra hogyha rágondolunk,

Egymásra tekintünk, fel-fel sóhajtozunk.

Fegyverre tekintünk, ide-oda tesszük,

Mély gondba merülve, könnyűnket töröljük.

Összevágjuk ismét szeges bakancsunkat,

Bizakodó arccal simítjuk bajszunkat.

Hír jött, hogy Erdélyből területet kapunk,

Bizakodó szívvel erre óhajtozunk.

Hála az Istennek, hogy ezt is megértük,

Trianon óta mi mindig csak ezt kértük.

De sóhajunk még száll; sok árva maradt még...

...Visszajönnek ők is, adja a magas Eg!...

Erdődi József, ny. tiszthelyettes.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Győry Aladár igazgató.

FOTO-AMATŐRÖK! SOLTI GIZELLA

új fotósaktüzletében Károly-körút 3/a.

Márkás gép, márka film
és tökéletes kidolgozás

Irogép eladás, — Optika

MAGYAR-SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-krt 36 Tel.: 120-739

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

BOROSS JÁNOS AUTÓKAROSSZÉRIA ÜZEME

ALAPÍTVÁ: 1918. EVBEN. TÁVBESZELŐ: 18-82-18.
BUDAPEST, IX. ERKEL-UTCA 17/B. (Kálvin-térmél.)

LUXUS ES ÁRUSZÁLLÍTÓ KAROSSZÉRIÁK,

ÜZLETI REKLÁMKOCSIK ÉPÍTÉSE ÉS JAVÍTÁSA